

**Projekt „Zlepšení kvality dispenzární
péče o nedonošené děti
v Krajské zdravotní, a.s.“ financovaný
z Norských fondů**

Krajská zdravotní, a.s.
Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, o.z.
Novorozenecké oddělení

26.10.2016

„Růstové poruchy“

Škvor J.

Tady a teď.

 Krajská zdravotní, a.s.

- Masarykova nemocnice
v Ústí nad Labem, o.z.

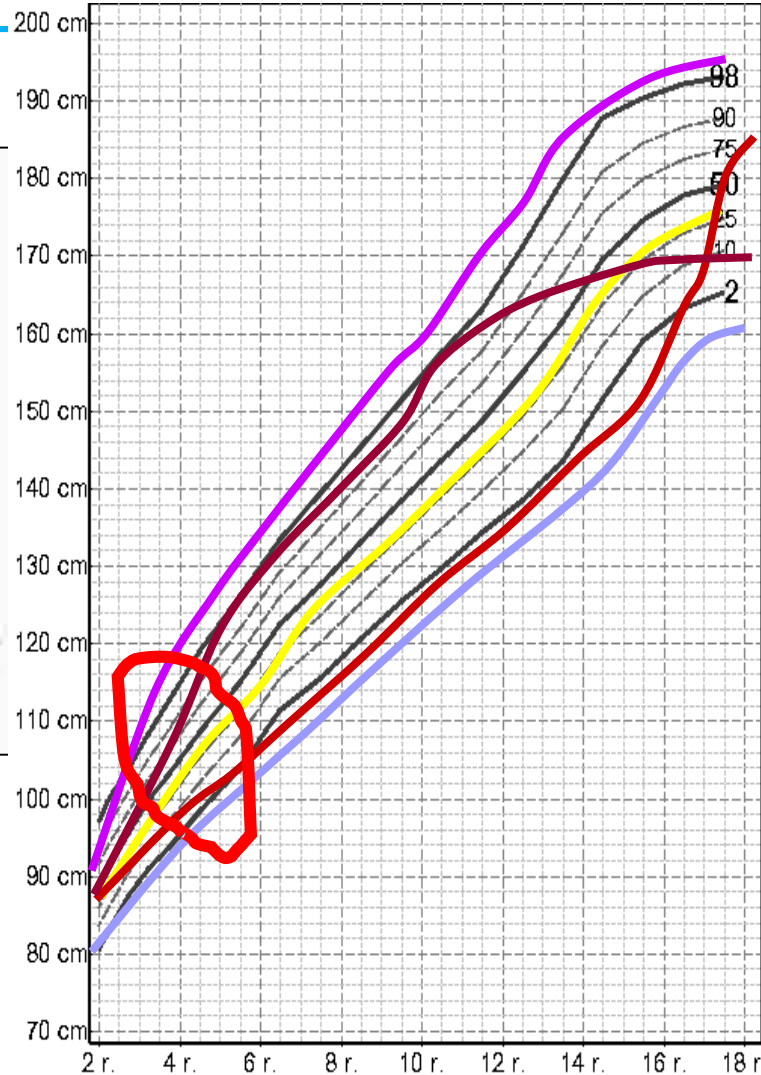
**Děkuji za mnoho let
spolupráce!**

Proč já?

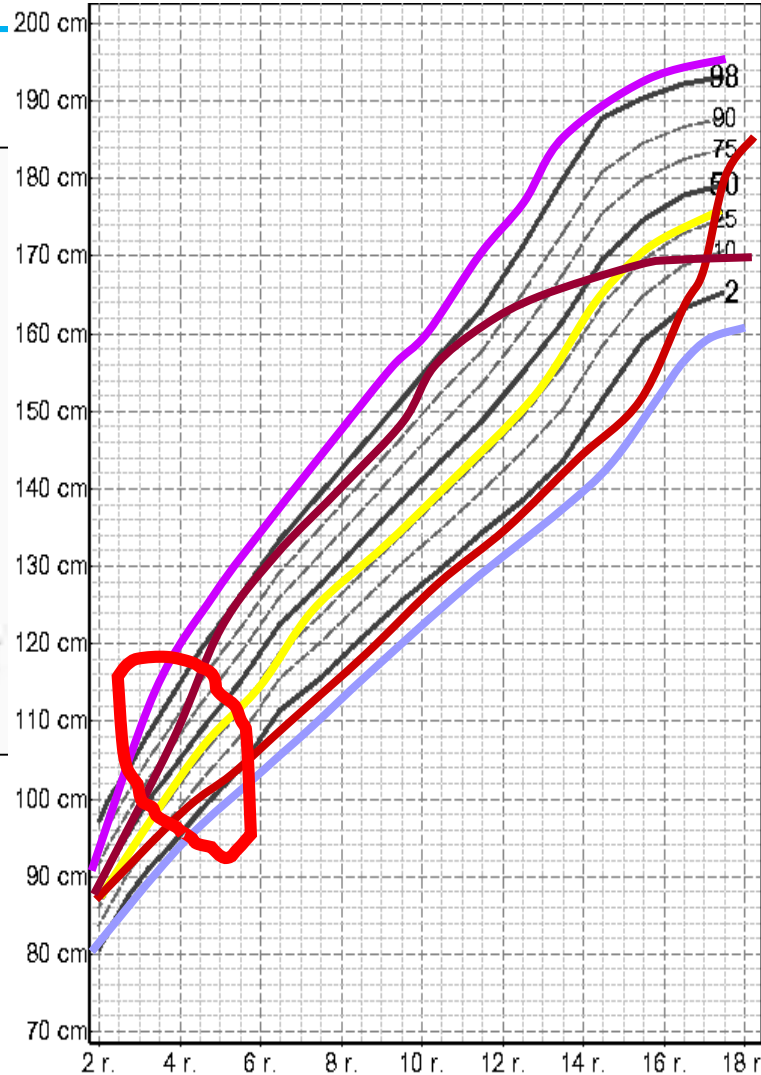
**Od r. 1982 se zabývám
poruchami tělesného růstu ve
své praxi.**

Co se stane člověku, když začne rozumět poruchám růstu?

- a. Myslí si, že je Bůh
- b. Má patent na rozum
- c. Zvýší mu plat
- d. Je starej

Co se stane člověku, když začne rozumět poruchám růstu?

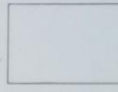
d. Je starej

JMÉNO
PACIENTA

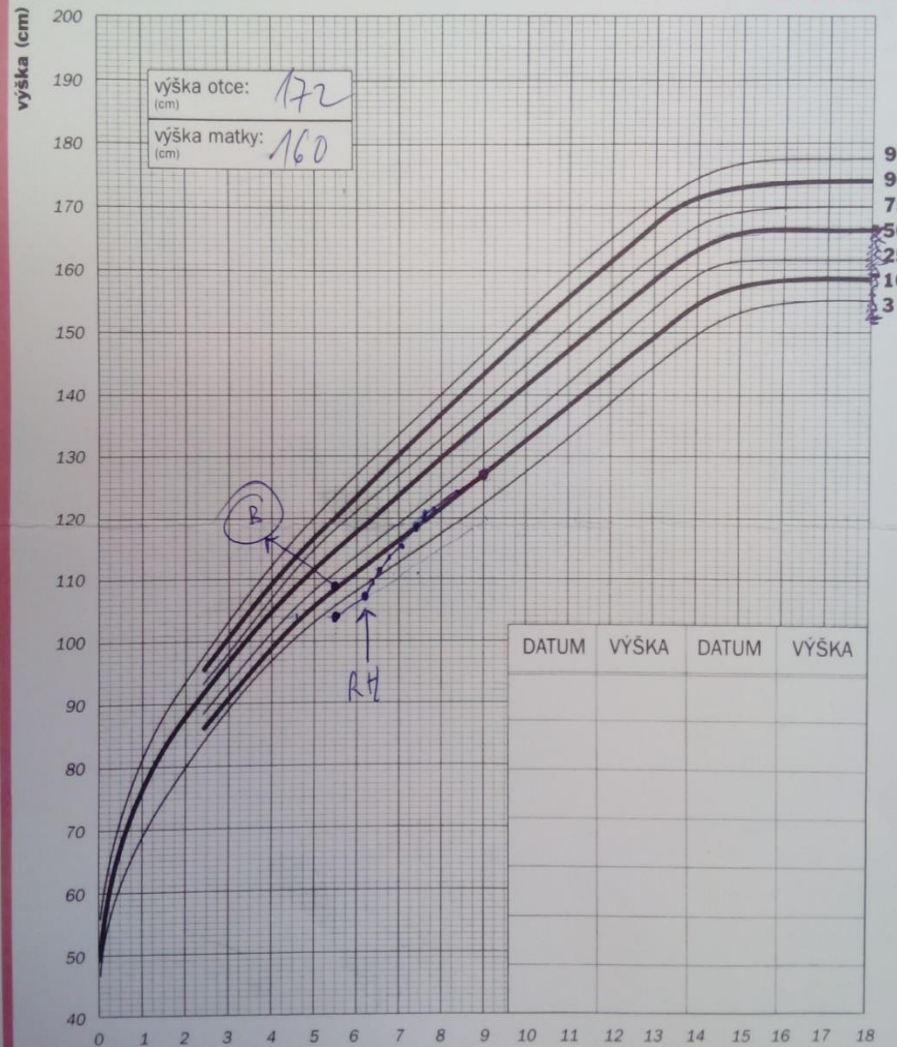
ŠAMLOVÁ
MARKĚTA

DATUM
NAROZENÍ

26. 5. 2005

PERCENTILOVÝ GRAF TĚLESNÉ VÝŠKY
DÍVKY

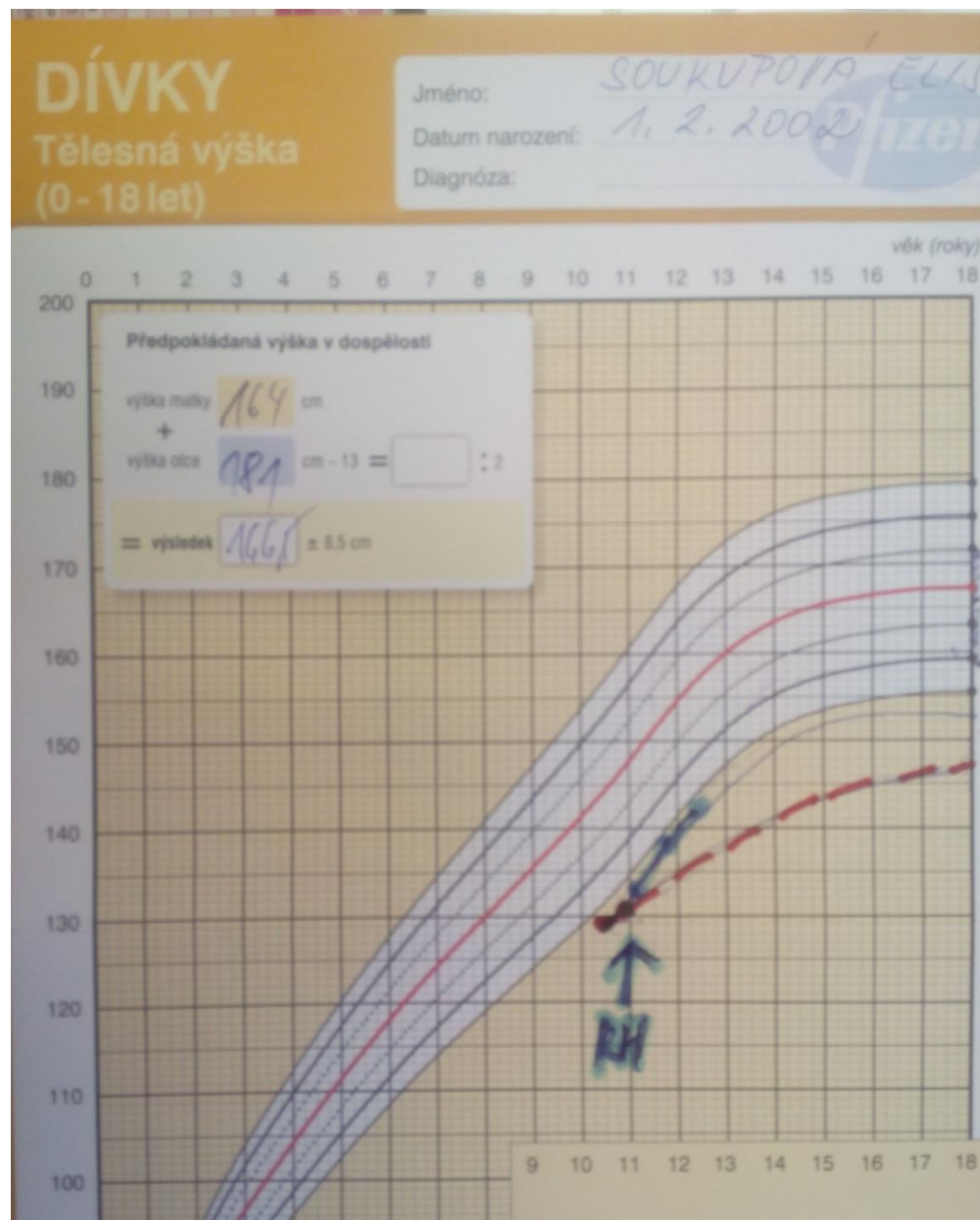

Výpočet předpokládané výšky: $\frac{\text{Výška matky} + \text{Výška otce} - 13\text{cm}}{2} = \frac{160 + 172 - 13}{2} = 159,5 \pm 8,5\text{cm}$

Příběh 1: Dvojče A

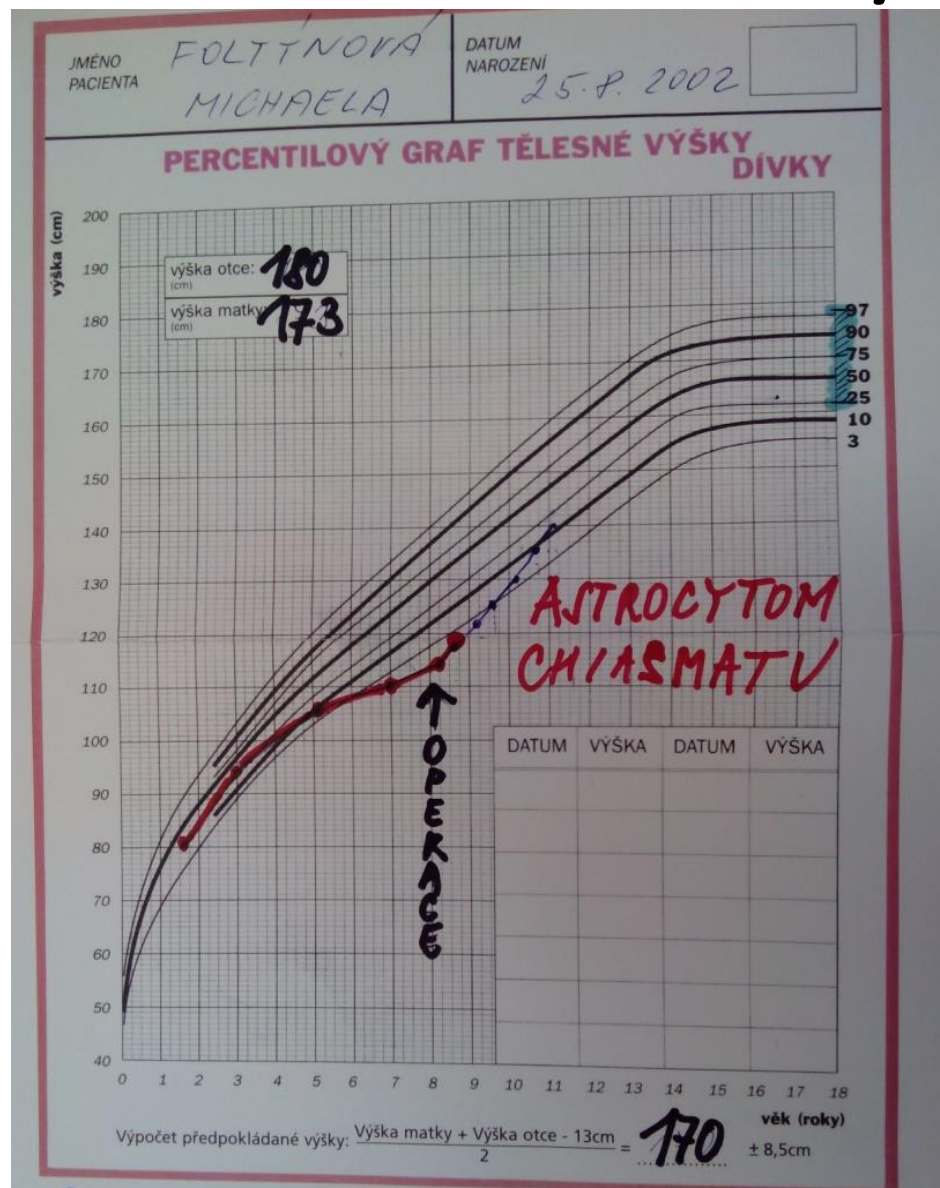
- IUGR „A“ i „B“
- Dvojče „A“
- Léčba RH
- Výška jako sestra „A“ za cca 2 roky léčby

Příběh 2: Mozaika X „nenápadná“

- Pozvolné selhávání růstu
- Nenápadná klinika
- Mozaika X
- Úspěch léčby růstovým hormonem
- Mohla být dříve

Příběh 3: Astrocytom

- Retrospektivní analýzy křivky růstu ukázala možnost podstatně časnější diagnózy
- Po odstranění tumoru dohání geneticky daný růst bez léčby hormony

• **Kraniofaryngiom**

MR mozku

9letá dívka, bolesti

Hlavy a zvracení

**Nádor (světlý útvar v
kroužku) poškozuje**

Oblast podvěsku

mozkového a oblasti

mozku přilehlé nad ní.

O čem to bude?

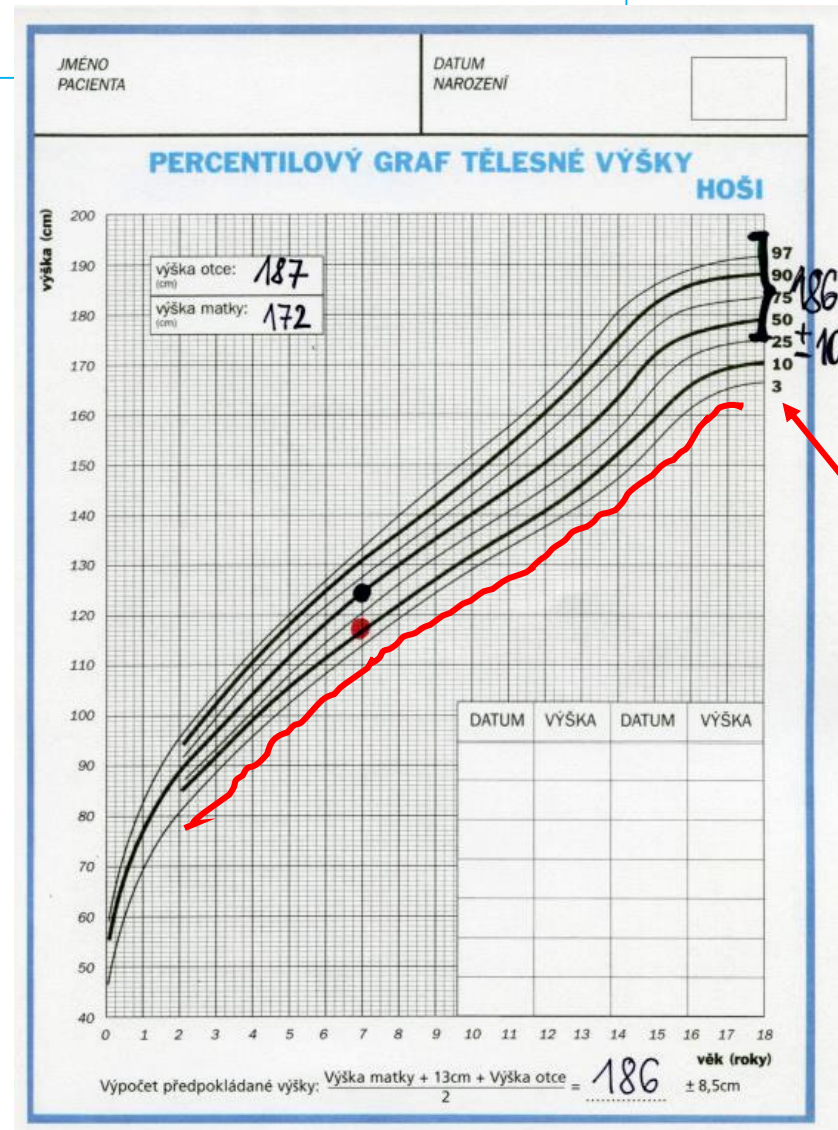
- Co to je selhání růstu?
- IUGR/SGA
- Syndromy genetické
- Indikace léčby růstovým hormonem v ČR?
- Jak to celé funguje?

Co to je selhání růstu?

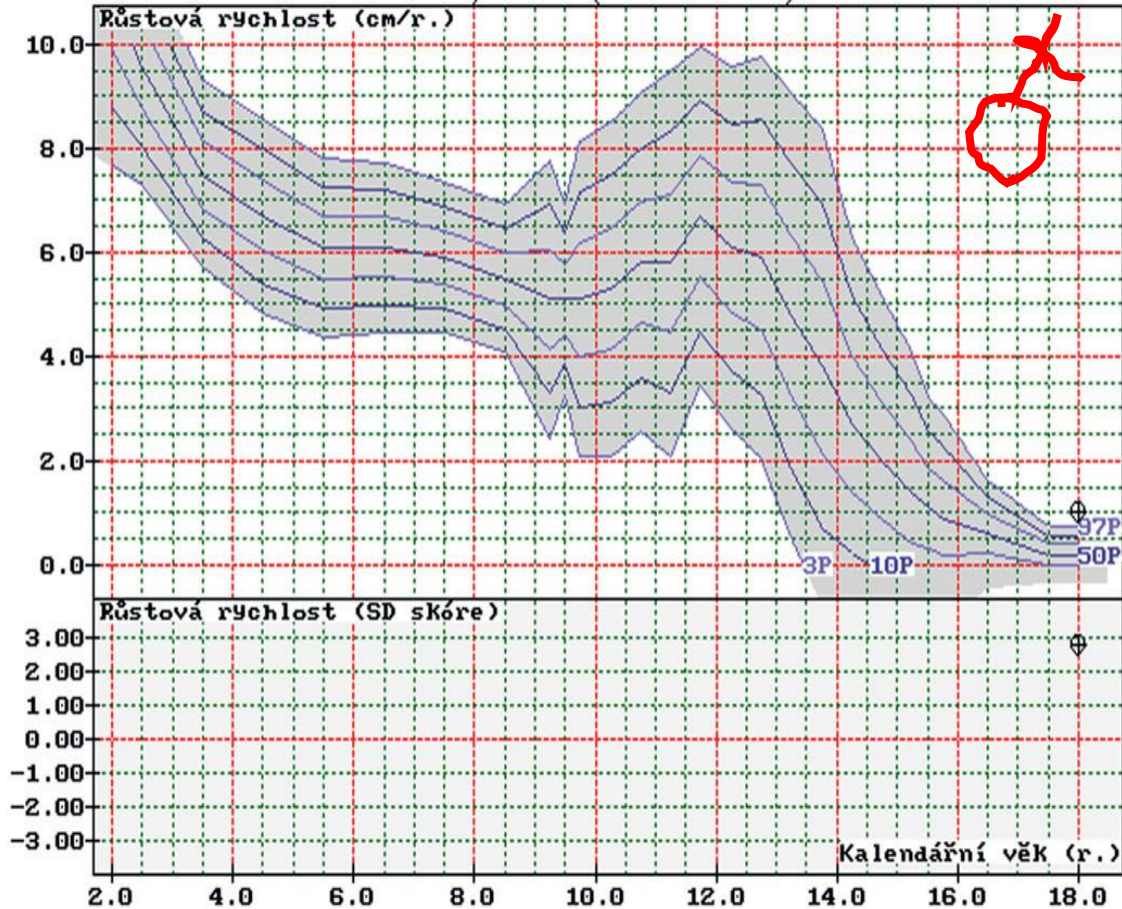
- **Výška/délka pod 3. percentilem**
a/nebo
- **Růstová rychlost pod 25. percentilem (pokles o jedno růstové pásmo)**
a/nebo
- **Výška neodpovídá výšce rodičů**

Výška pod 3. percentilem

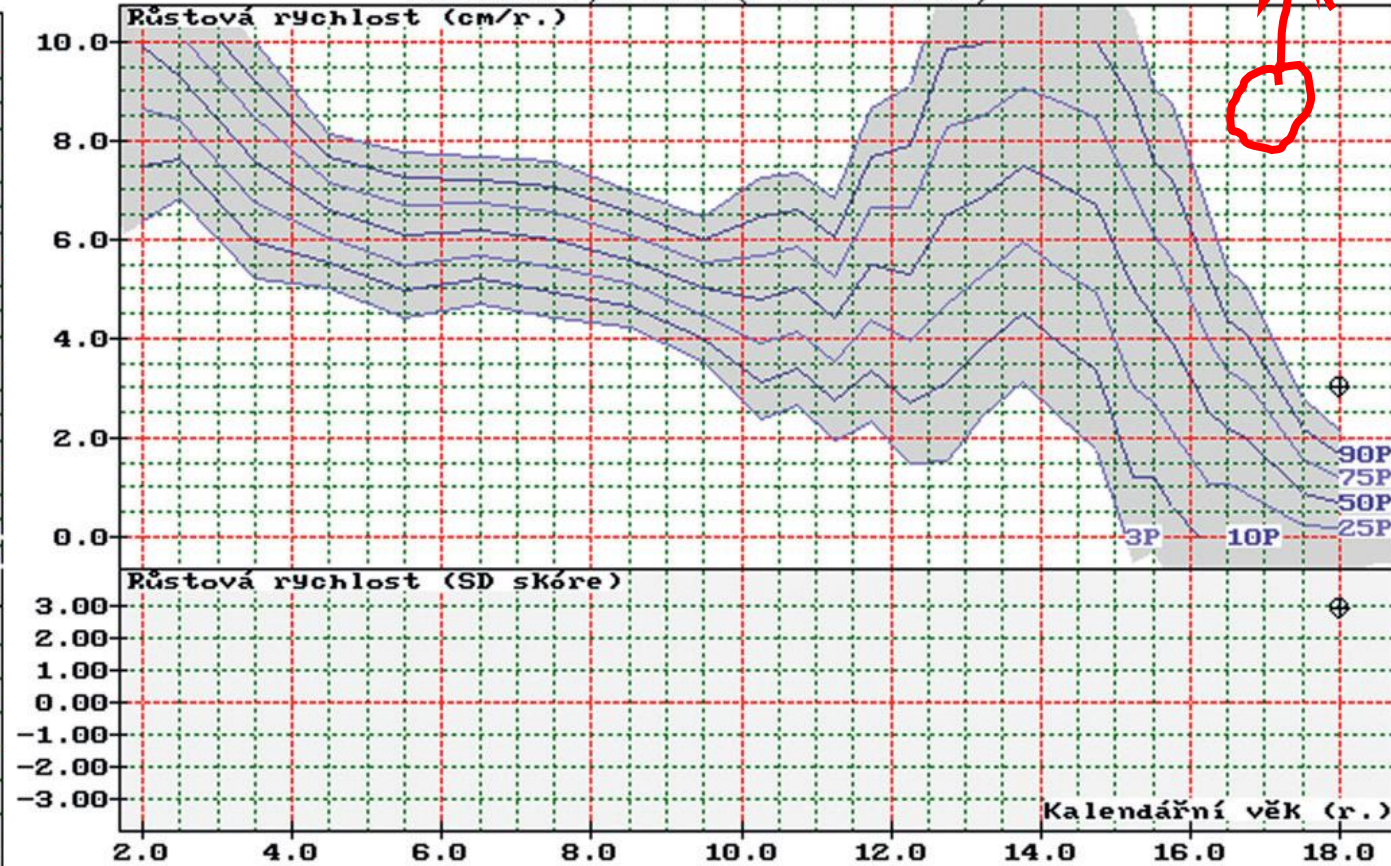

Rychlost růstu = ukazatel zdraví

Růstová rychlost (Prader 1988)

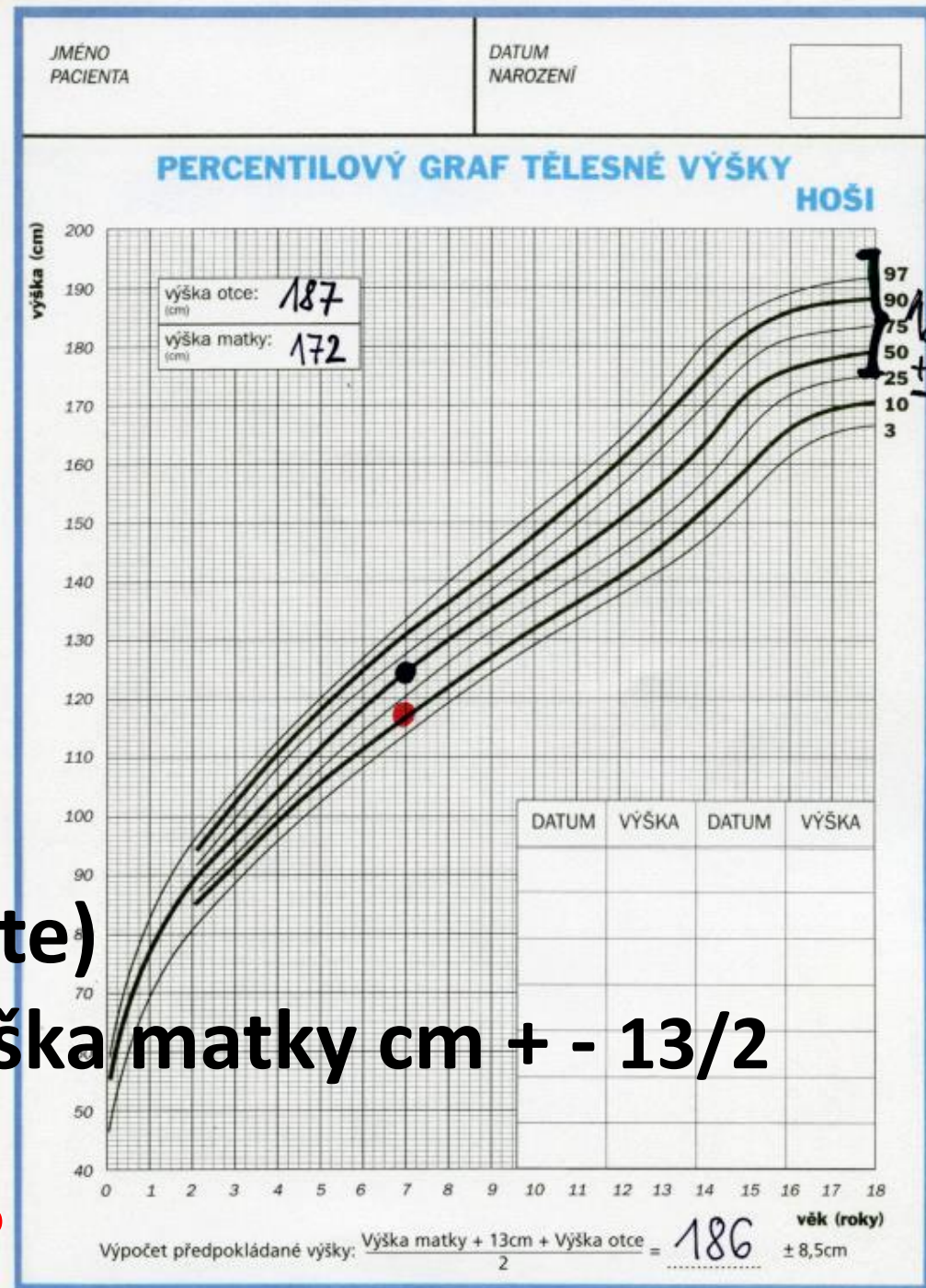
Růstová rychlost (Prader 1988)

**Odpovídá
výšce
rodičů??**

**Výška v dospělosti
(pásmo růstu dítěte)
výška otce cm + výška matky cm + - 13/2
+- 10 cm**

Které dítě vyšetříme?

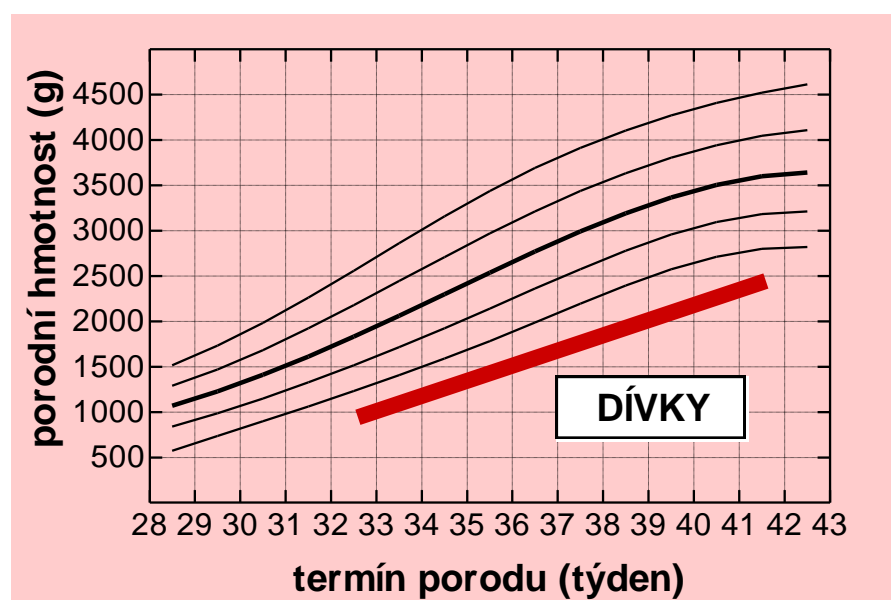
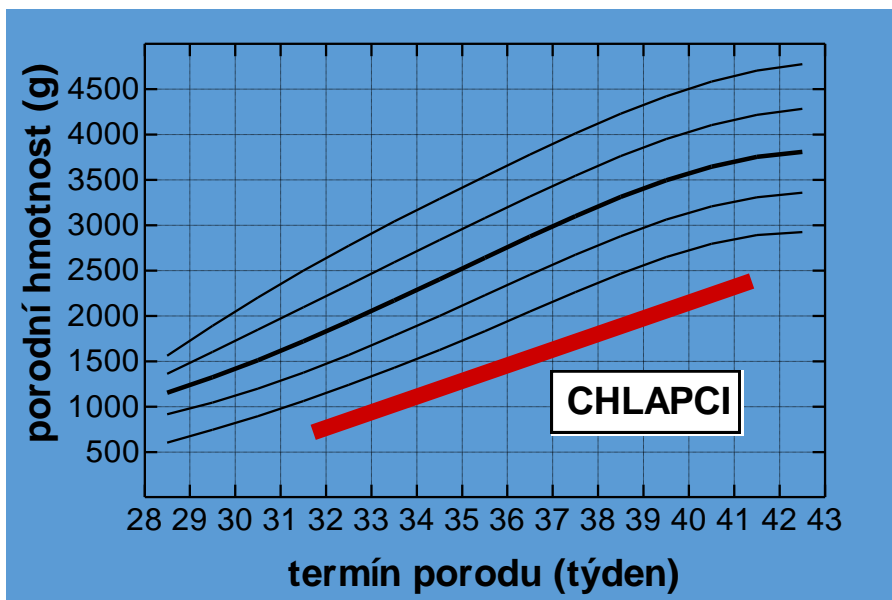
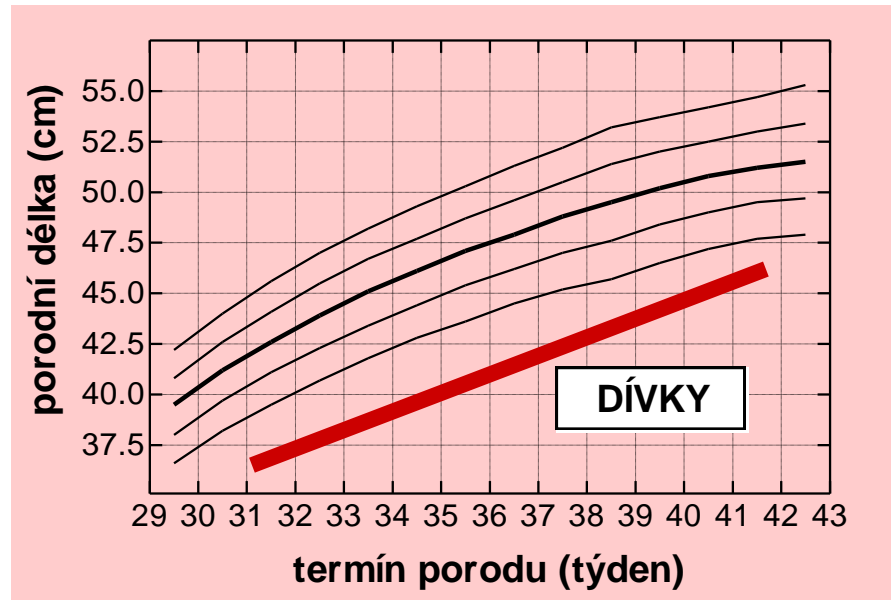
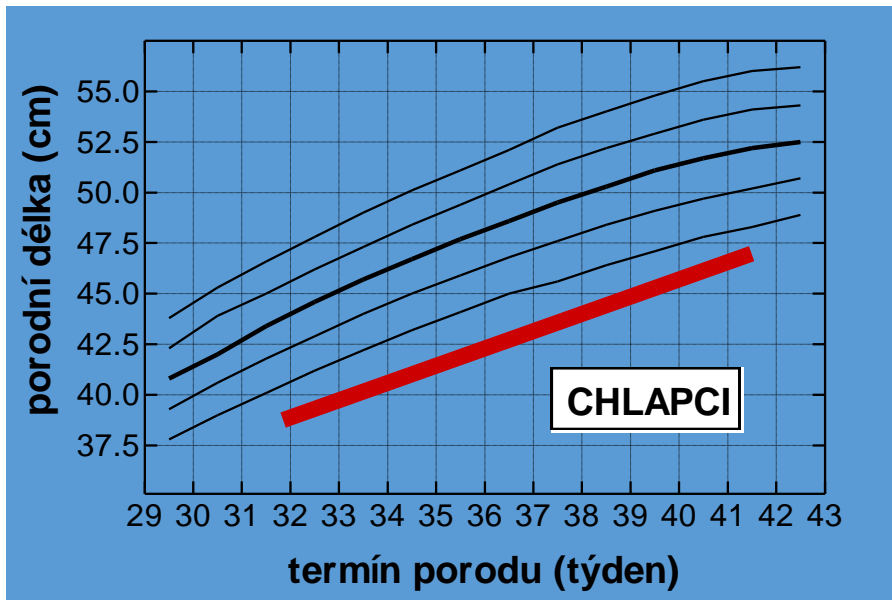
Děti s postnatální poruchou růstu po intrauterinní růstové retardaci

**IUGR - porodní délka nebo hmotnost < -2 SD
vzhledem k délce gestačního věku**

Incidence **5,5% novorozenců**

- **2,4 % má porodní délku < -2 SD**
- **1,6 % má porodní hmotnost < -2 SD**
- **1,5 % má porodní hmotnost i délku < -2 SD**

Diagnóza IUGR / SGA hned po porodu

Chlapci

Dívky

-2 SDS porodní hmotnosti a délky dle gestačního věku*		-2,5 SDS tělesné výšky v dětství**	
Gestační věk (týdny)	Porodní hmotnost, délka	Věk (roky)	Tělesná výška
42,5	< 2930 g < 48,9 cm	2,5	≤ 83,0 cm
41,5	< 2890 g < 48,3 cm	3	≤ 87,2 cm
40,5	< 2800 g < 47,8 cm	3,5	≤ 90,4 cm
39,5	< 2650 g < 47,1 cm	4	≤ 93,4 cm
38,5	< 2470 g < 46,4 cm	4,5	≤ 96,4 cm
37,5	< 2270 g < 45,6 cm	5	≤ 98,9 cm
36,5	< 2050 g < 45,0 cm	5,5	≤ 101,3 cm
35,5	< 1840 g < 44,1 cm	6	≤ 105,1 cm
34,5	< 1630 g < 43,2 cm	7	≤ 111,2 cm
33,5	< 1430 g < 42,2 cm	8	≤ 116,2 cm
32,5	< 1240 g < 41,2 cm	9	≤ 121,0 cm
31,5	< 1070 g < 40,1 cm	10	≤ 125,4 cm
30,5	< 900 g < 39,0 cm	11	≤ 129,5 cm
29,5	< 750 g < 37,8 cm	12	≤ 133,9 cm

-2 SDS porodní hmotnosti a délky dle gestačního věku*		-2,5 SDS tělesné výšky v dětství**	
Gestační věk (týdny)	Porodní hmotnost, délka	Věk (roky)	Tělesná výška
42,5	< 2820 g < 47,9 cm	2,5	≤ 82,3 cm
41,5	< 2800 g < 47,7 cm	3	≤ 86,3 cm
40,5	< 2720 g < 47,2 cm	3,5	≤ 89,4 cm
39,5	< 2580 g < 46,5 cm	4	≤ 92,5 cm
38,5	< 2400 g < 45,7 cm	4,5	≤ 95,6 cm
37,5	< 2200 g < 45,2 cm	5	≤ 98,2 cm
36,5	< 1990 g < 44,5 cm	5,5	≤ 100,9 cm
35,5	< 1790 g < 43,6 cm	6	≤ 104,4 cm
34,5	< 1600 g < 42,8 cm	7	≤ 110,4 cm
33,5	< 1410 g < 41,8 cm	8	≤ 115,3 cm
32,5	< 1240 g < 40,7 cm	9	≤ 120,0 cm
31,5	< 1070 g < 39,5 cm	10	≤ 124,6 cm
30,5	< 900 g < 38,2 cm	11	≤ 129,4 cm
29,5	< 740 g < 36,6 cm	12	≤ 135,6 cm

* dle Lawrence C., et al., Acta Paediatr Suppl 350:55–69, 1989
 ** dle Vignerová J.; Bláha, P.: 6. celostátní antropologický výzkum dětí a mládeže 2001, grant IGA MZ ČR č. NJ6792–3/2001

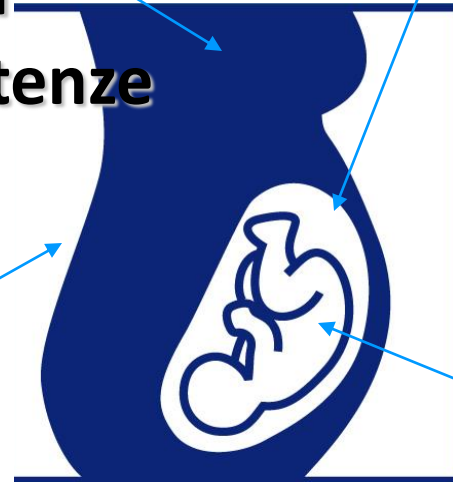
* dle Lawrence C., et al., Acta Paediatr Suppl 350:55–69, 1989
 ** dle Vignerová J.; Bláha, P.: 6. celostátní antropologický výzkum dětí a mládeže 2001, grant IGA MZ ČR č. NJ6792–3/2001

Matka:

Výživa
Abusus
Infekce
Chronické nemoci
Eklampsie, hypertenze
Anomálie dělohy

Placenta:

Insuficience
Abrupce
Infarkty
Cévní poruchy

Jiné:

Věk a výška matky
Výška otce
Rasa

Plod (25-30%):

Genetické
Metabolické
vady
Vrozené
malformace
Infekce
Vícečetná
těhotenství

Typické dítě s IUGR

- nápadně štíhlé
- špatná chuť k jídlu
- cca o 1 rok časnější puberta
- významně nižší dospělá výška
- výchovné problémy
- hyperreaktivita
- hraničně vyšší systolický TK

Kdy odeslat dítě s IUGR k endokrinologovi ?

- ***mezi 2. a 3. rokem, pokud nedošlo do 2 let věku k růstovému catch up***

Jak rozpoznat dítě s postnatálním růstovým selháním, navazujícím na IUGR ?

**Tělesná výška $\leq - 2,5$ SDS
při preventivních prohlídkách**

Věk	chlapci	dívky
3 roky	≤ 87 cm	≤ 86 cm
5 let	≤ 99 cm	≤ 98 cm
7 let	≤ 111 cm	≤ 110 cm

Kdy začít s léčbou růstovým hormonem ?

- Co nejdříve,
*tak abychom dosáhli
výšky alespoň na dolní hranici normy
již při nástupu do školy*

JMÉNO
PACIENTA

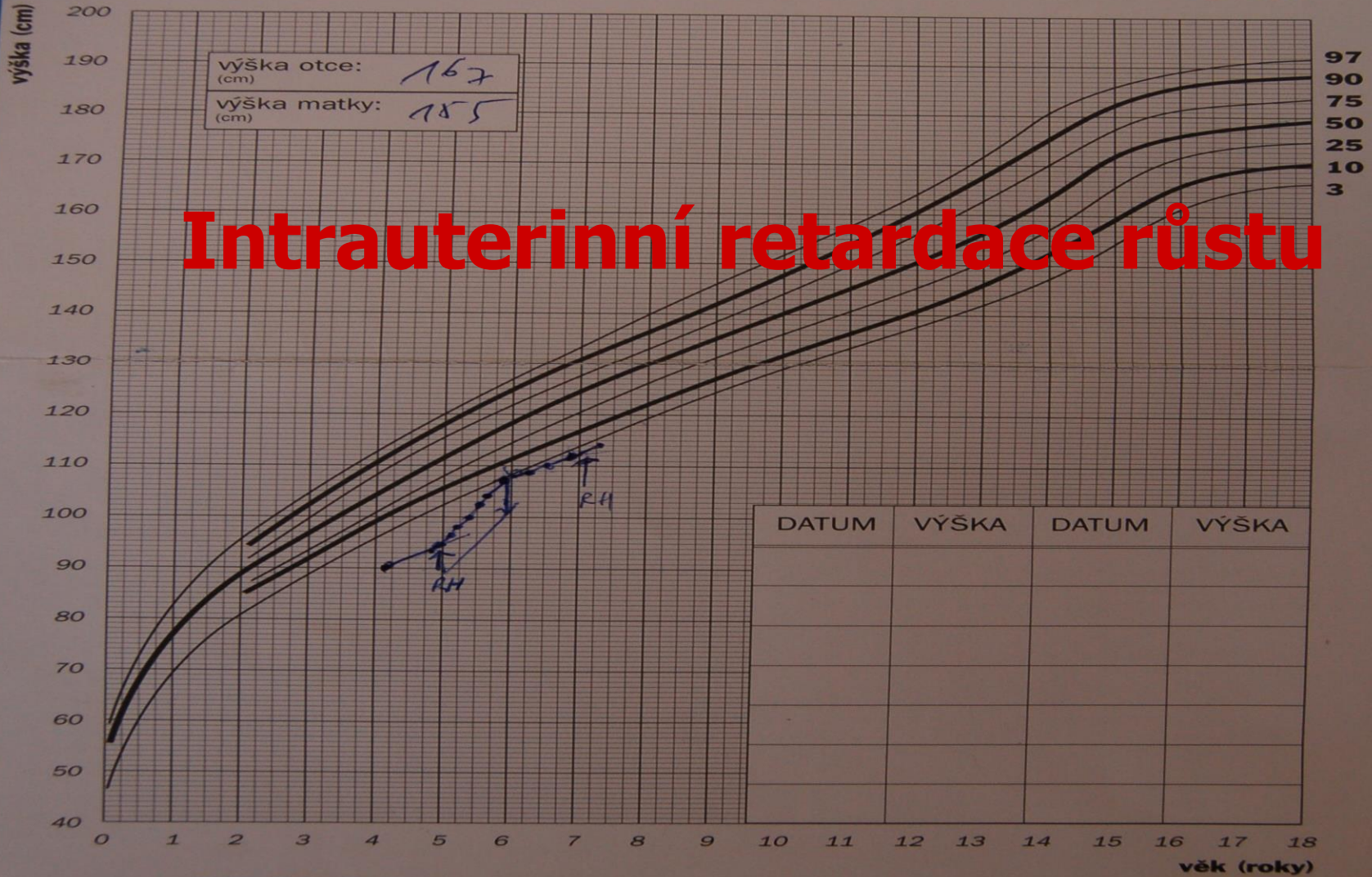
ROLOE
MIROSLAV

DATUM
NAROZENÍ

Lilly

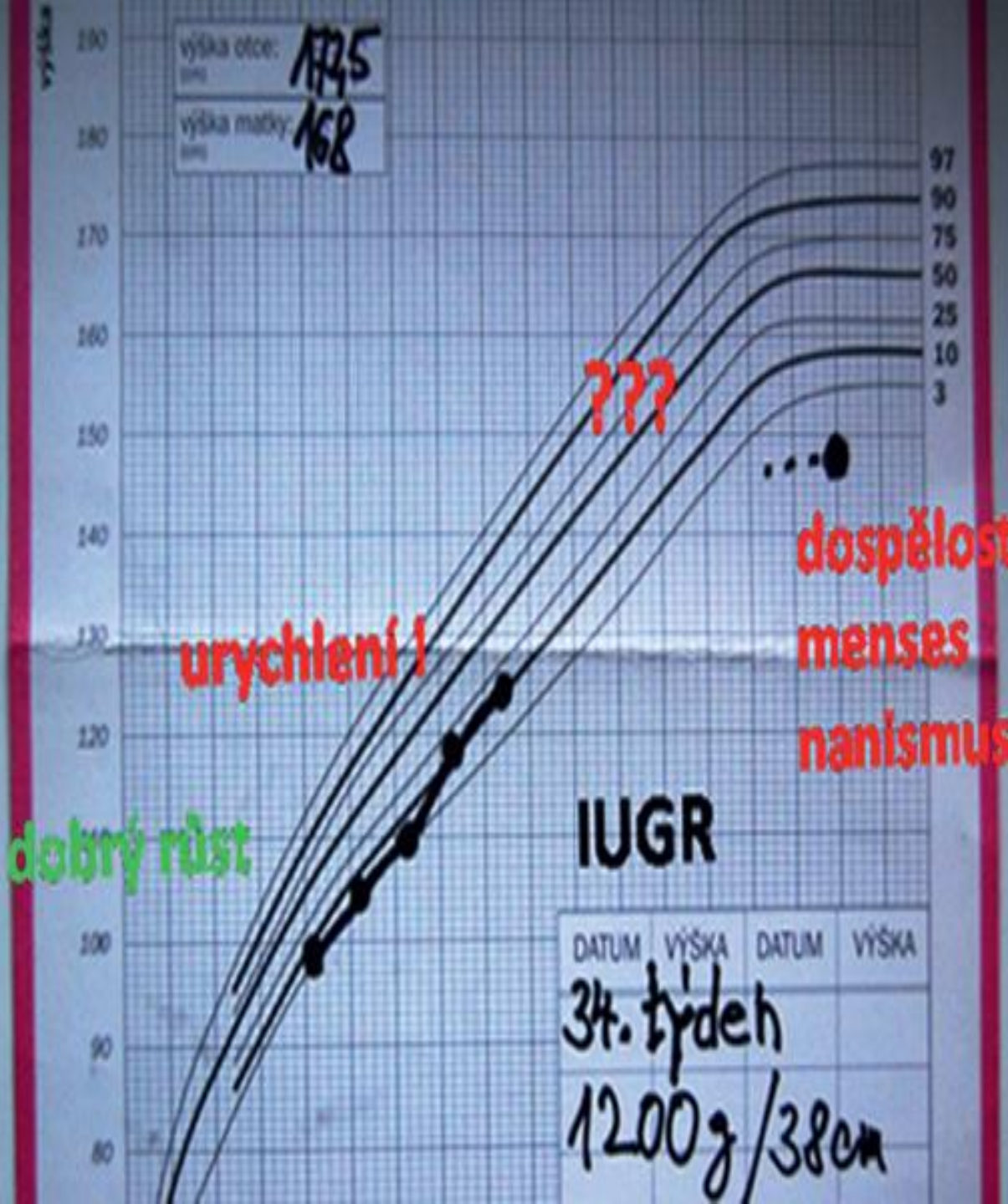
PERCENTILOVÝ GRAF TĚLESNÉ VÝŠKY

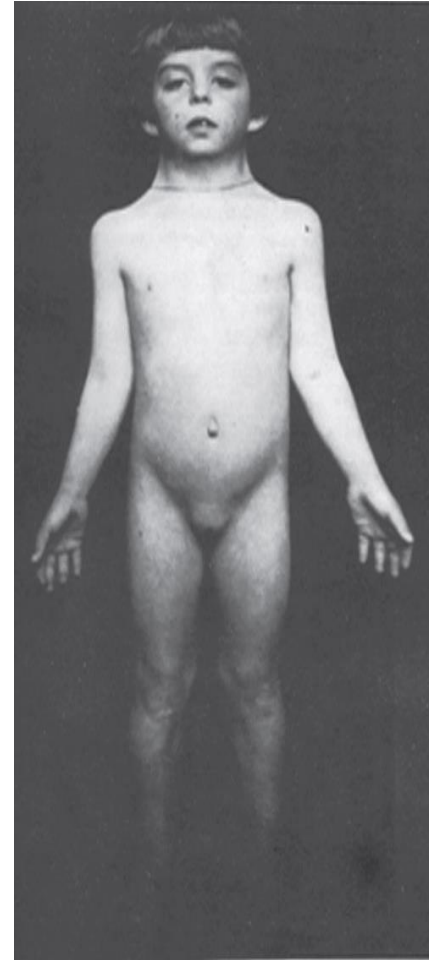
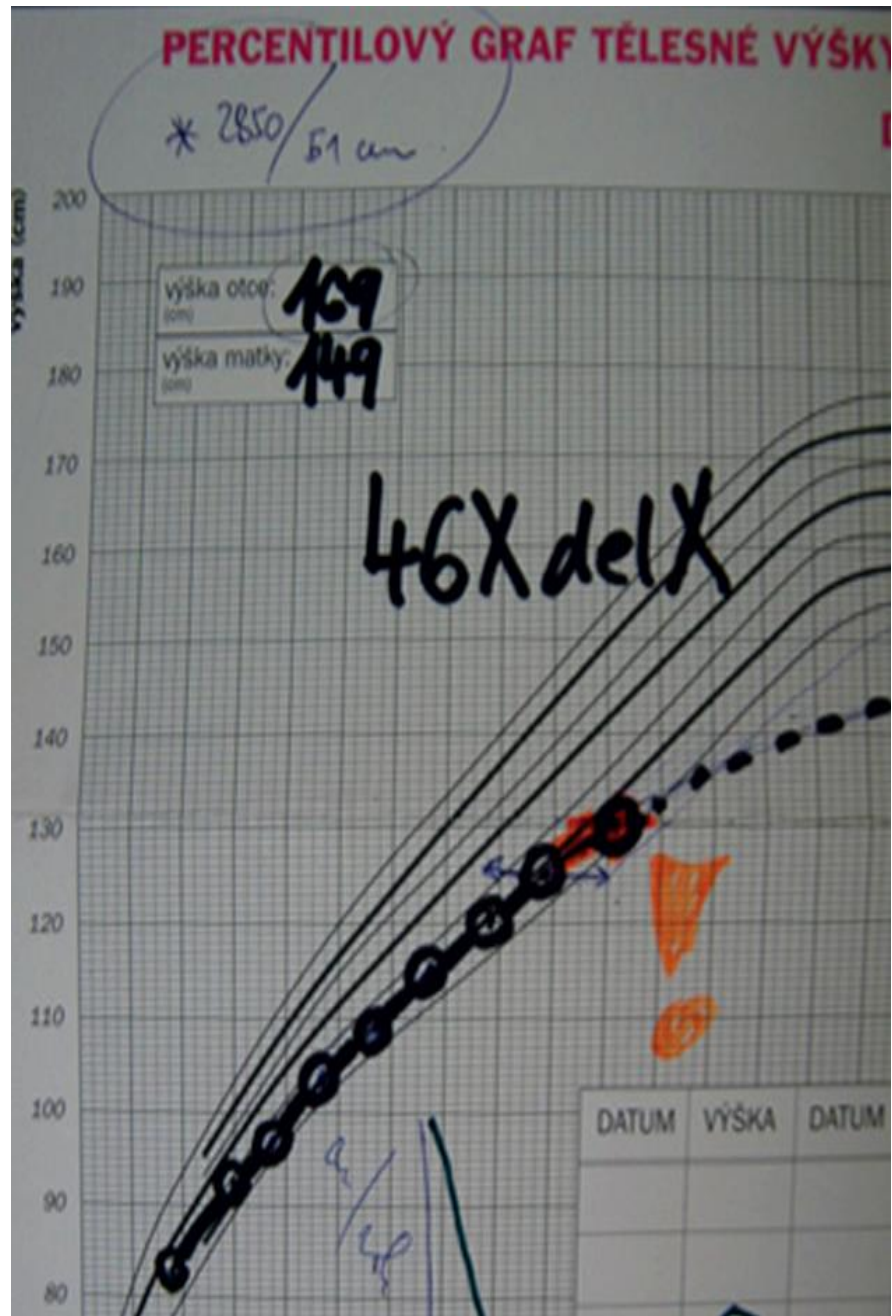
HOŠI

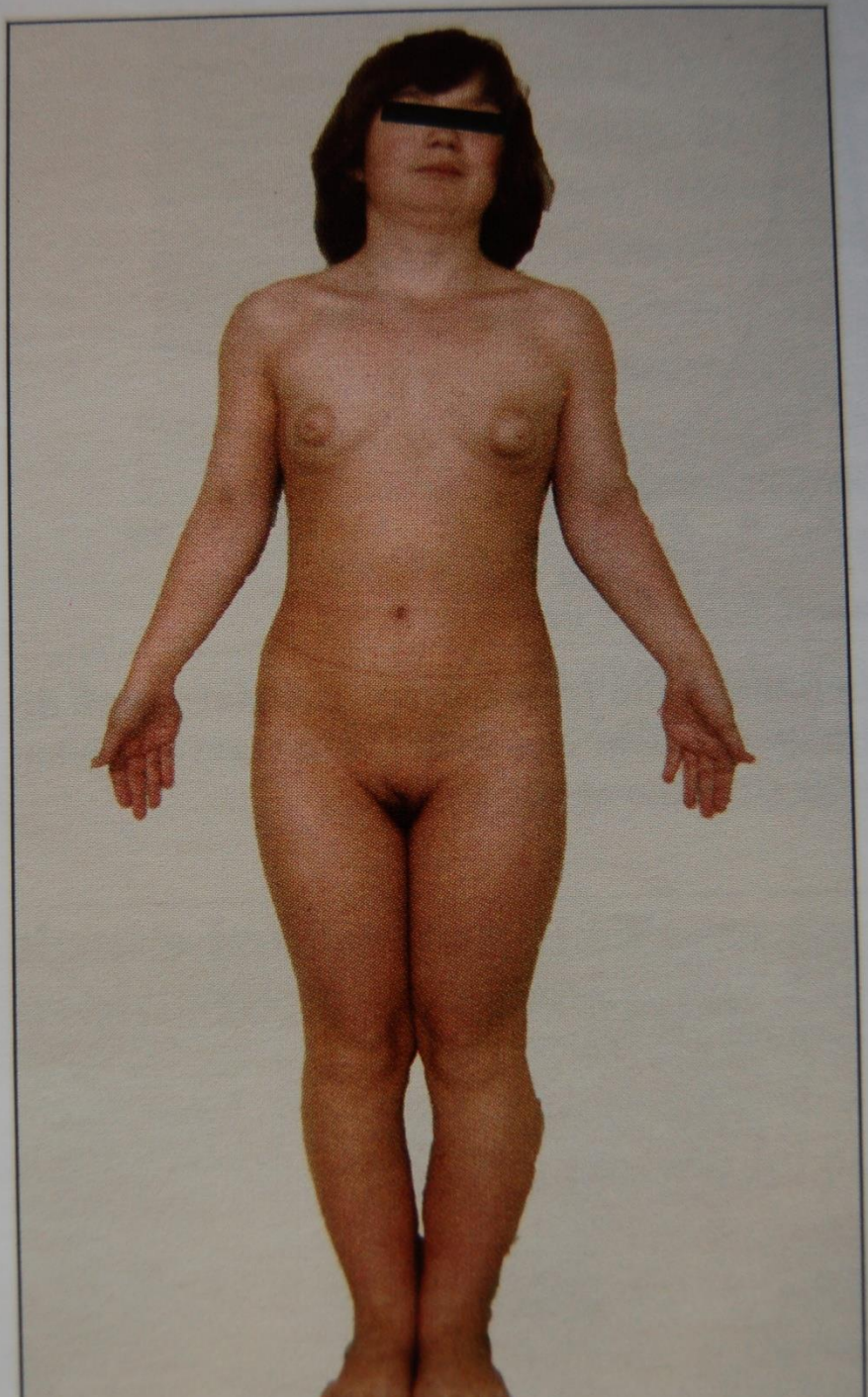

CECLOR® - ŘEŠENÍ BAKTERIÁLNÍCH INFEKČÍ

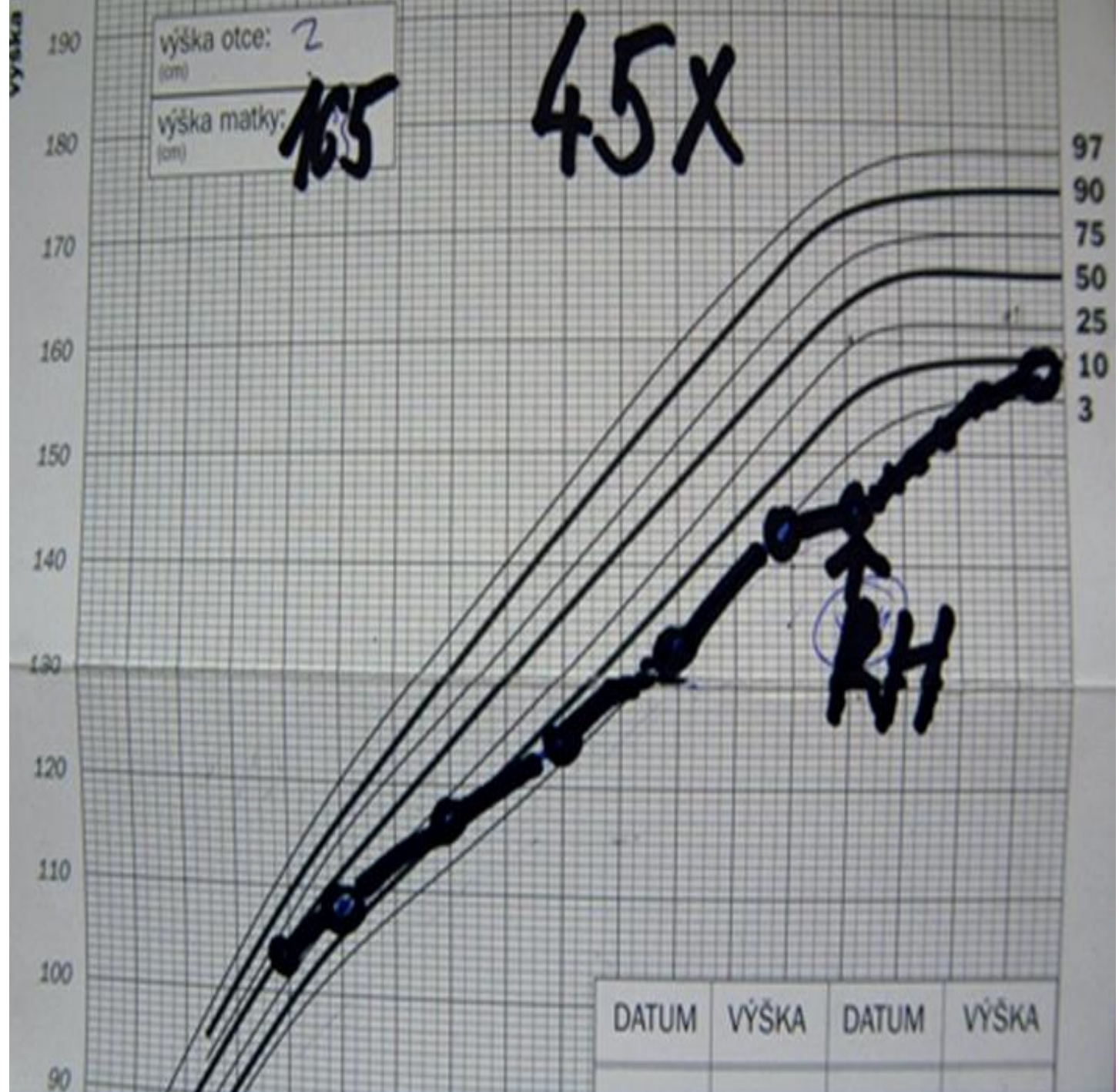

stru
u 5,
spo
(3,6
výv
mo
nie
chr
sich
pu
s k
no
ší
tál
ov
pra
U
a s
ze
sa
de
tě
tá
b

45X

**Hypertelorismus,
epikantus vpravo,
naznačena ptóza víčka a
pterygium colli
lymfedém na
dorzu ruky**

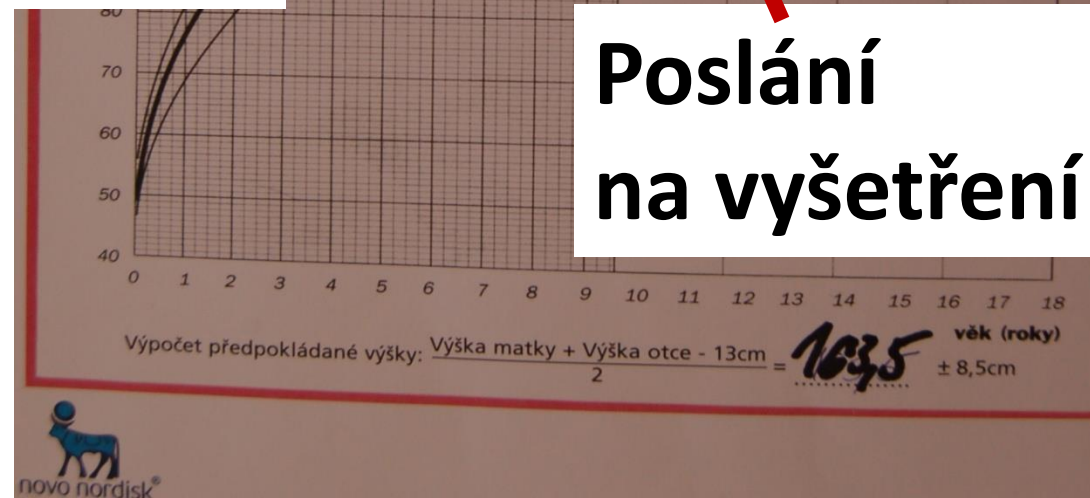

Výška pod výškou rodičů
Malá rychlost růstu
Retrospektivní
rekonstrukce

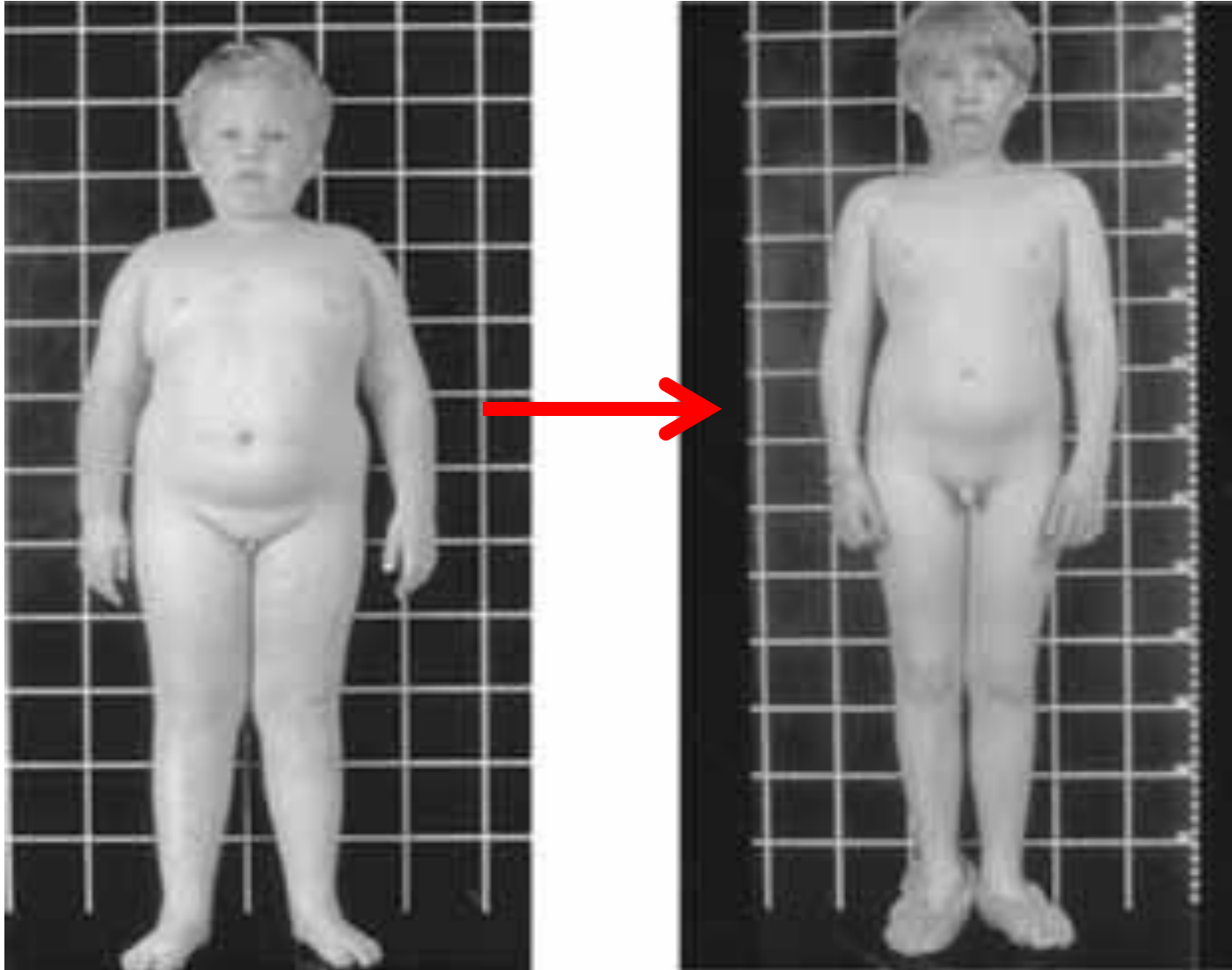

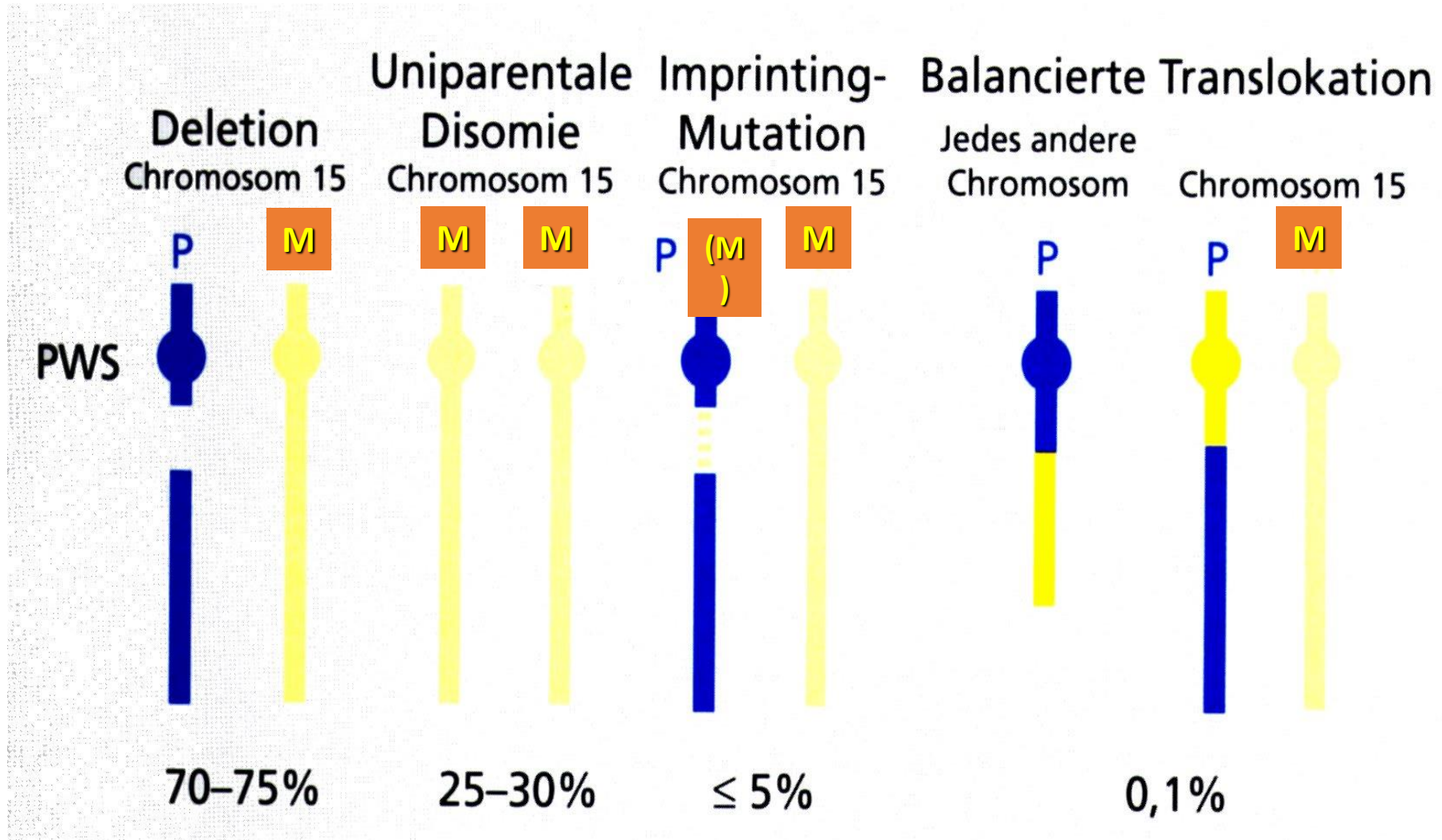
Poslání
na vyšetření

DATUM	VÝŠKA	DATUM	VÝŠKA

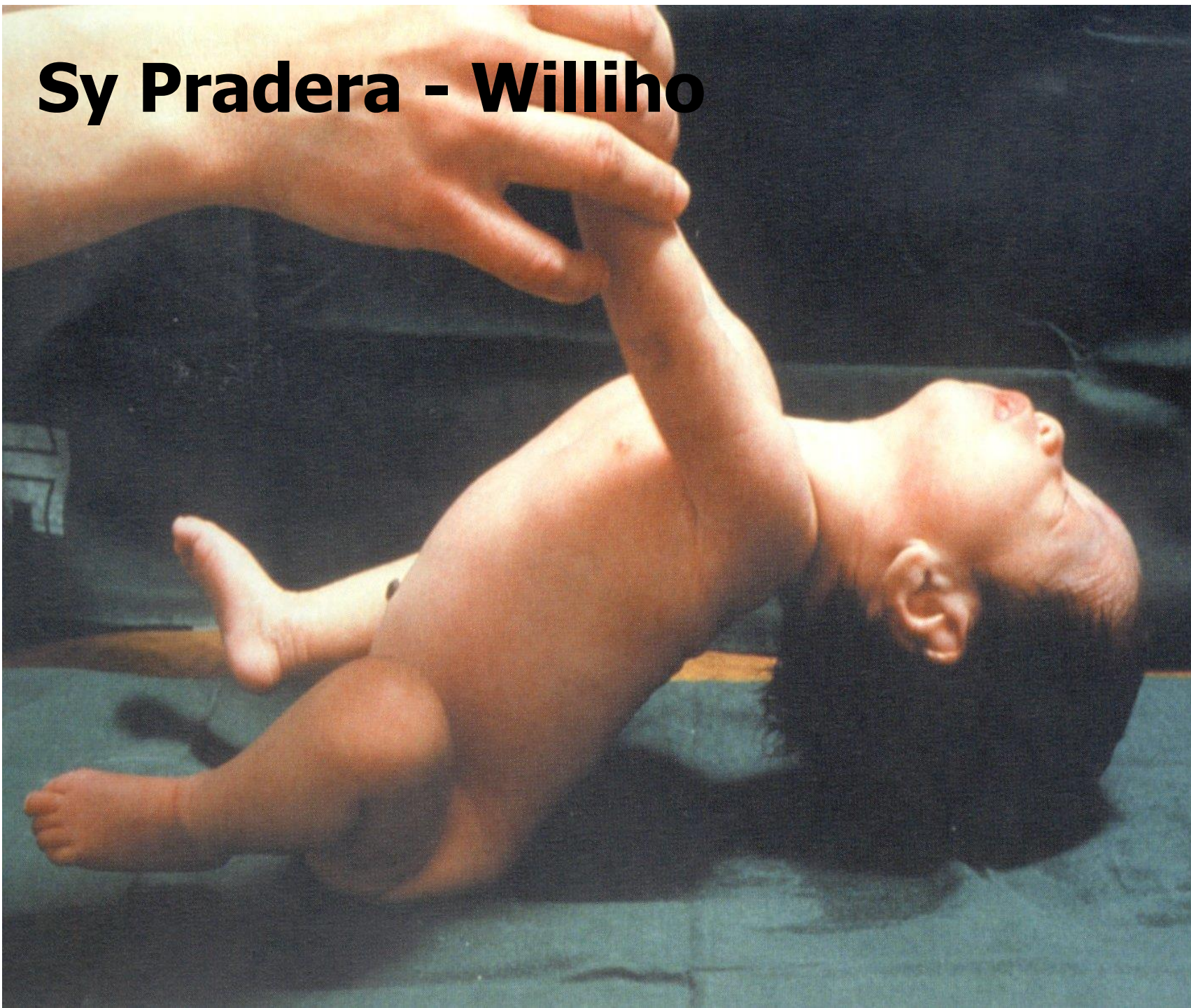
Prader Willi syndrom

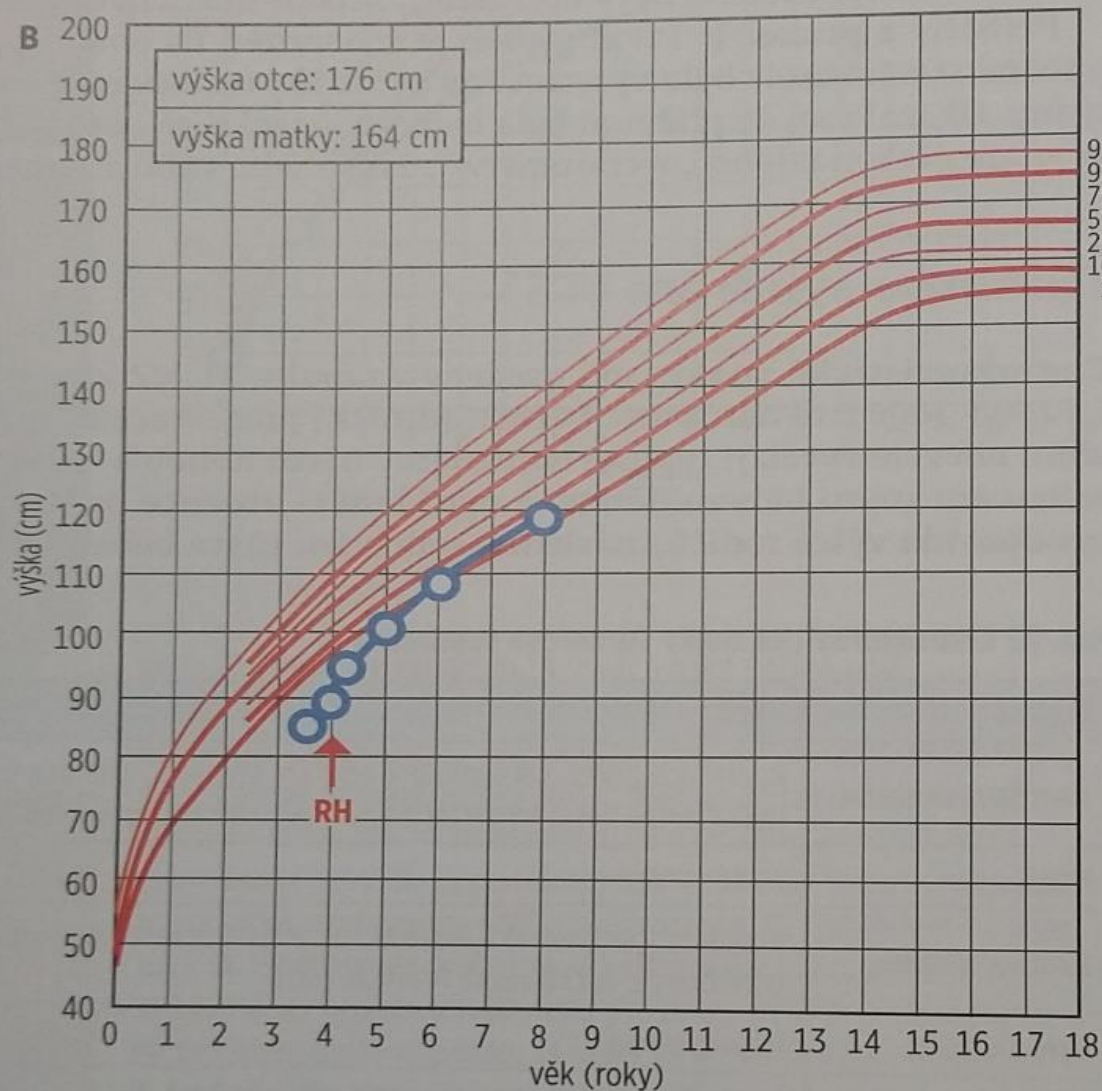

Sy Pradera - Williho

Prader Willi -

IUGR/SGA

Obr. 21 Syndrom Silverův-Russelův. A. Tělesná výška pod 3. percentilem a normální obvod hlavy a normální mentální vývoj, tenké rty, trojúhelníkovitý obličej, vysoké čelo zakrývají vlasy, asymetrie končetin. (Archiv OLG Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem) **B.** Percentilový graf tělesné výšky dívky se Silverovým-Russellovým syndromem. Zlepšení velmi malé tělesné výšky léčbou růstovým hormonem (RH), podávaným z indikace intrauterinní retardace růstu s následným růstovým selháváním. Zahájení léčby růstovým hormonem označuje šipka. (Archiv autora)

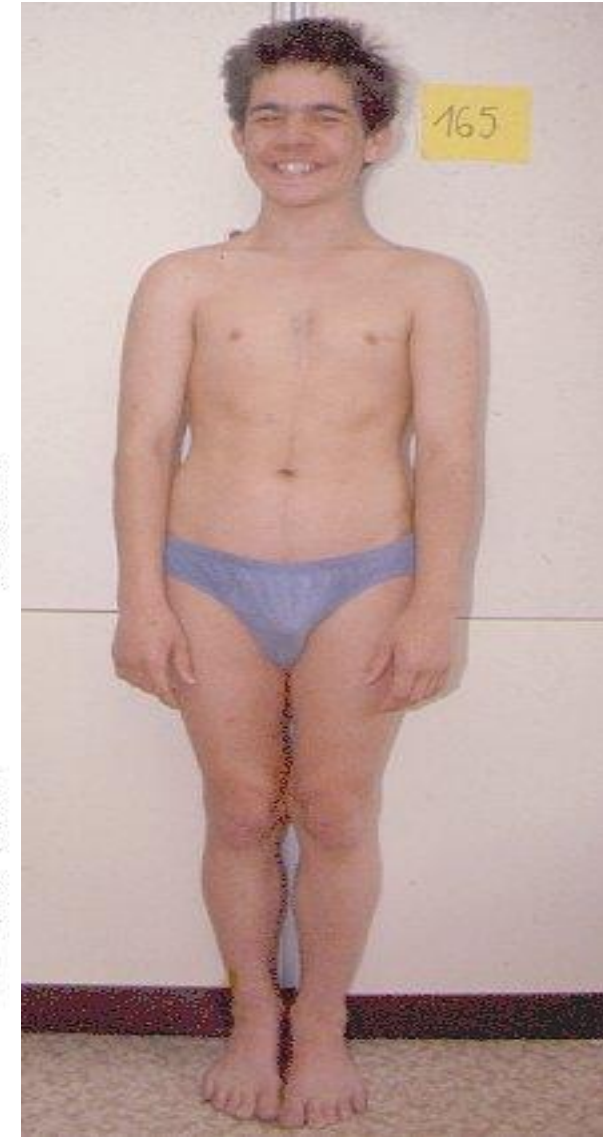
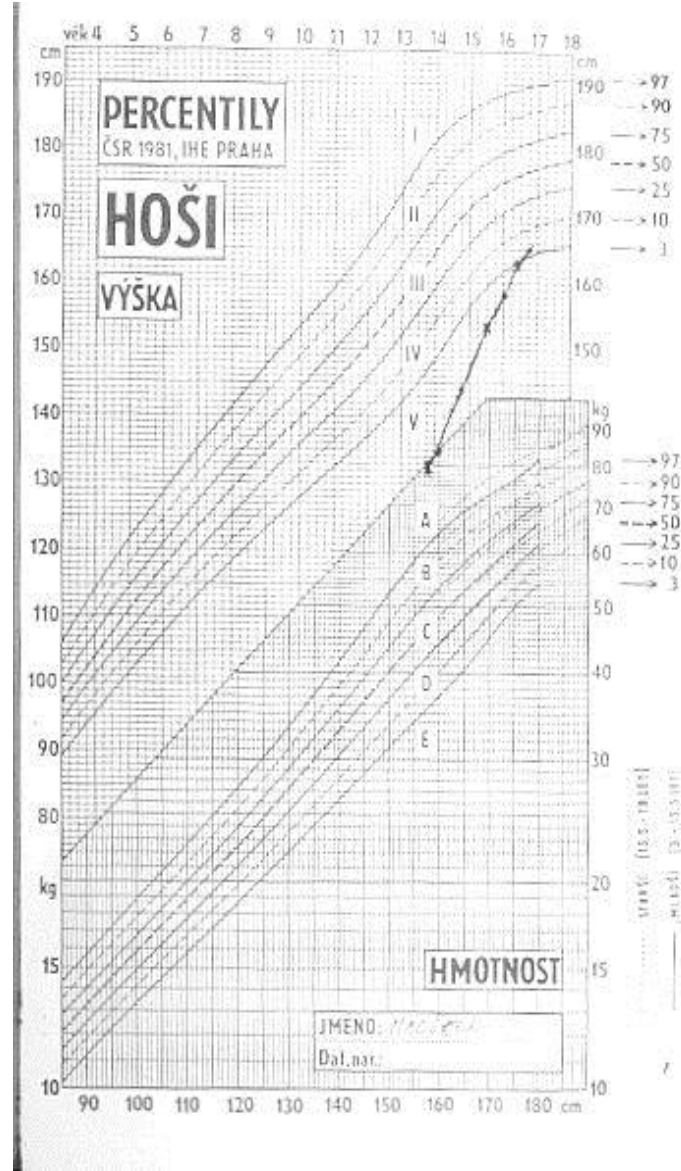
Indikace léčby růstovým hormonem v ČR

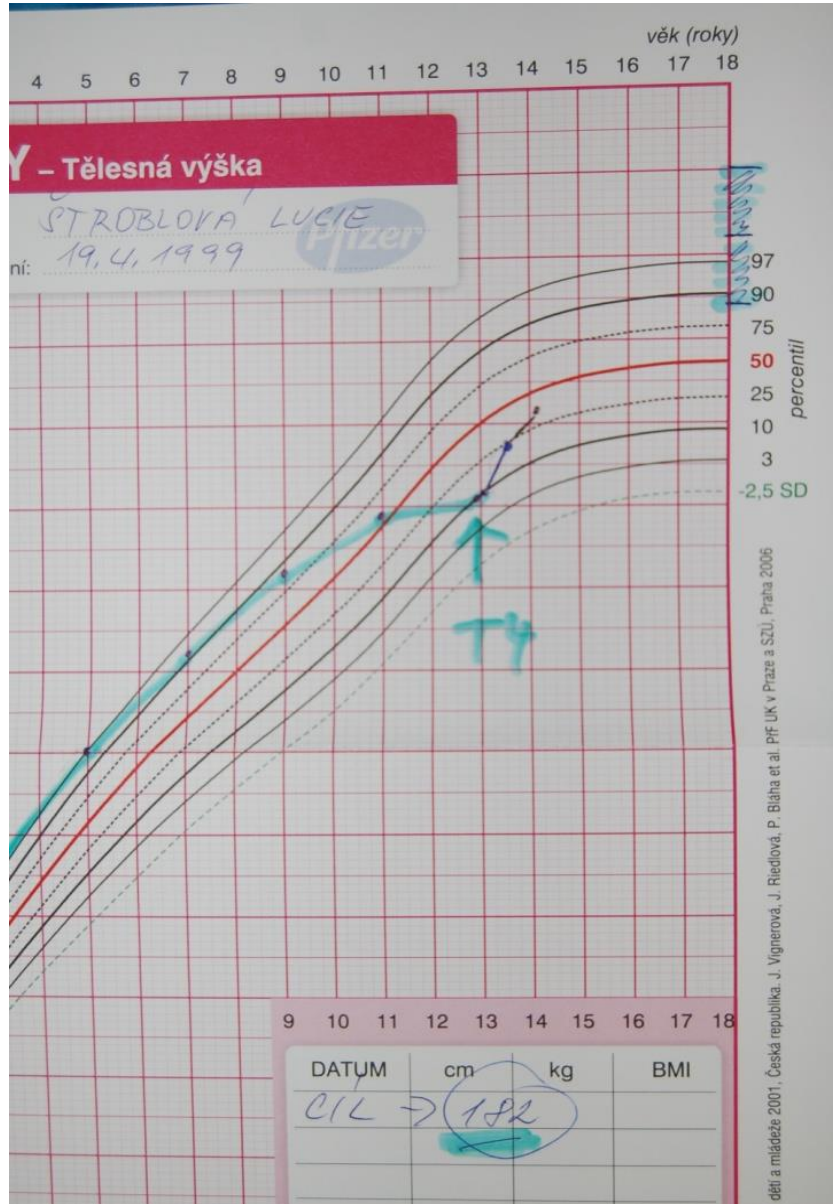
Indikace léčby růstovým hormonem v ČR

- **Deficit růstového hormonu**
- **Intrauterinní retardace růstu s následným růstovým selháváním**
- **Turnerův syndrom**
- **Praderův Williho syndrom**
- **Chronické selhání ledvin s poruchou růstu**

Hypotyreóza

Hypotyreóza

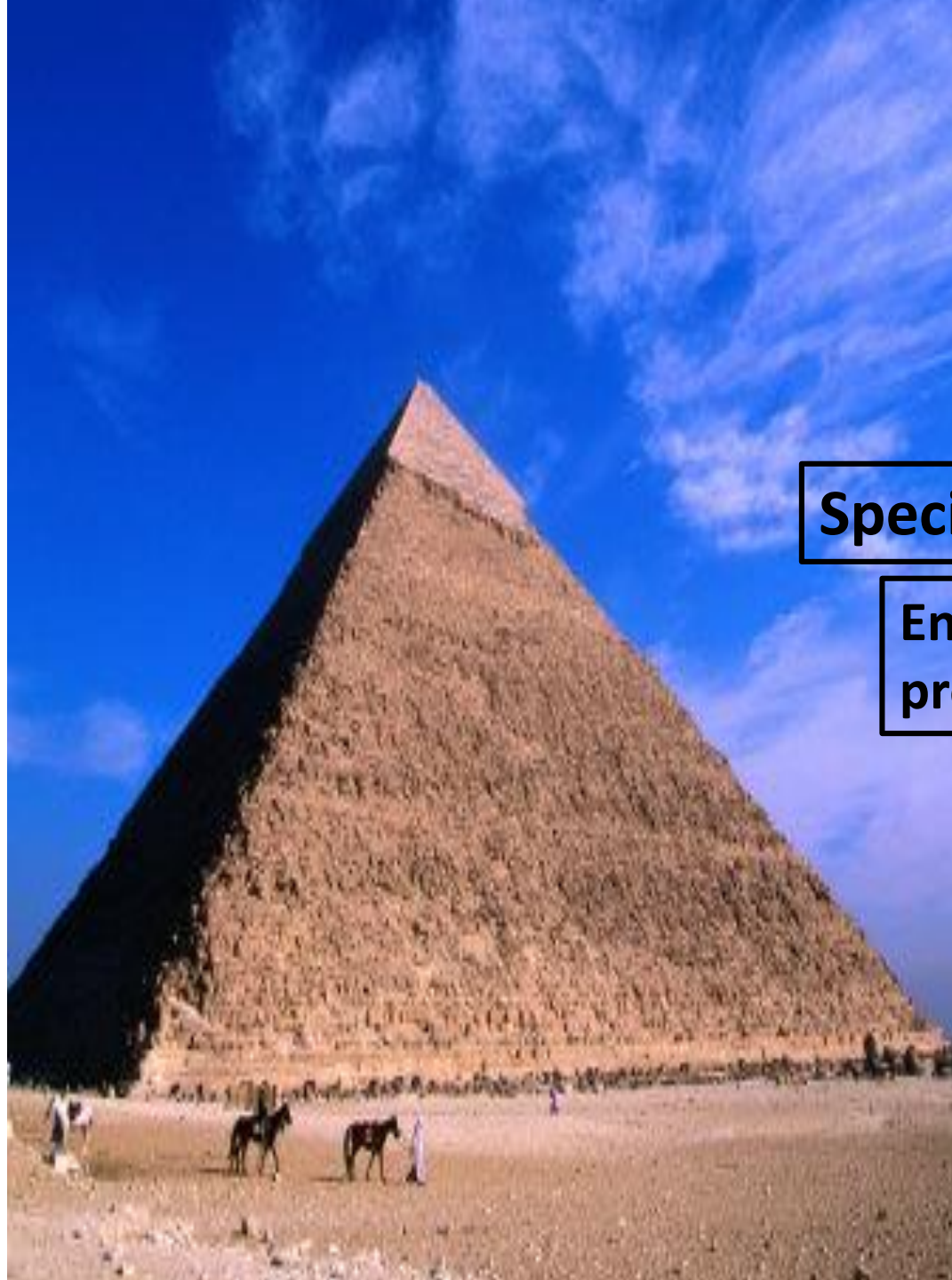

Jak to celé funguje?

Organizace
péče
(diagnostika,
terapie) o
děti s
poruchami
růstu v ČR

Prof. Jan Lebl, CSc.

Specialisté - centra

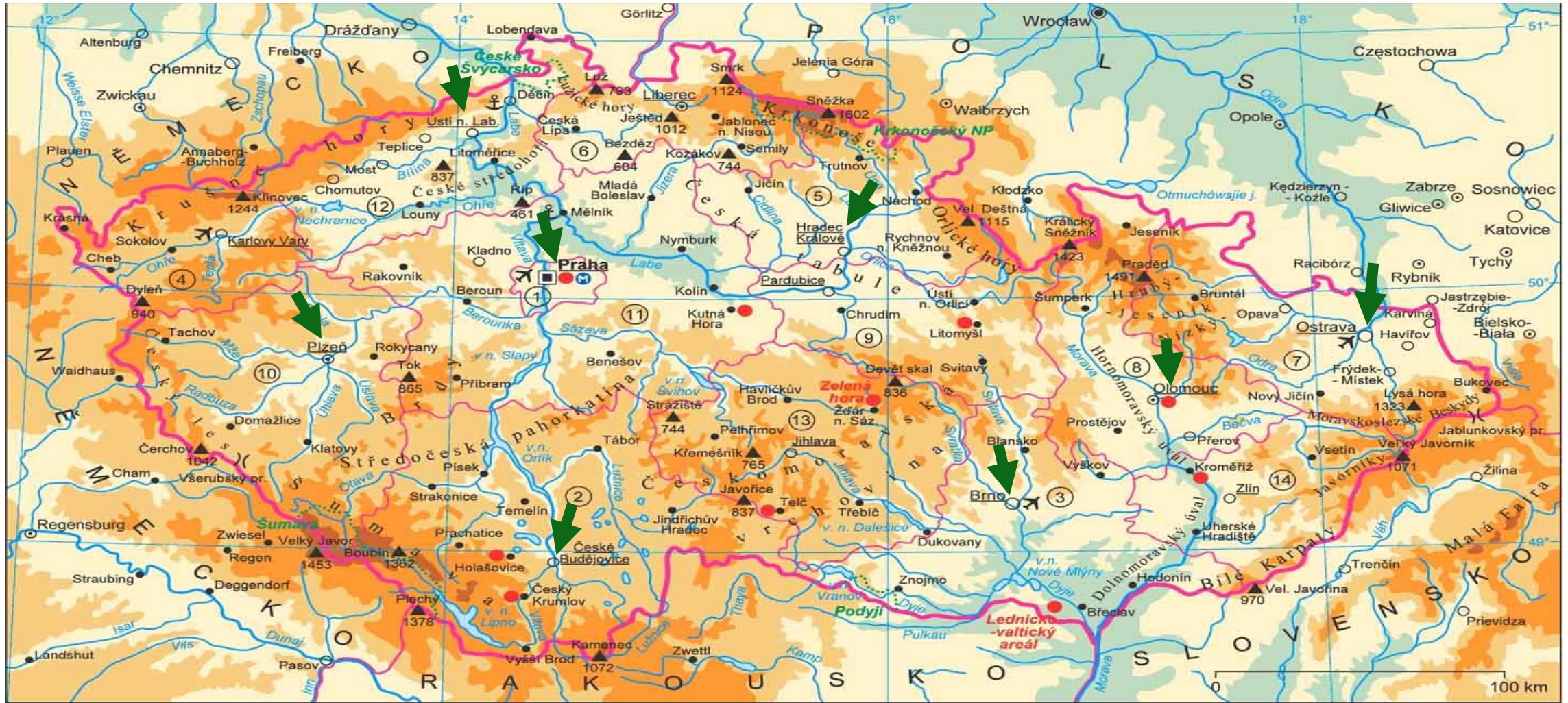
Endokrinologové
pro děti a dorost

PLDD

novo nordisk®

Centra léčby růstovým hormonem v ČR ↓

Firmy se v souvislosti s poruchami růstu starají o?

- a. O sebe**
- b. O lékaře center poruch růstu**
- c. O všechny lékaře pro děti a dorost**
- d. O sestry center**
- e. O pacienty léčené růstovým hormonem**
- f. O veřejnost – informace**
- g. O všechny uvedené**

Pomoc všem včetně laické veřejnosti

detskyrust.cz

aby vaše děti správně rostly...

ÚVODNÍ STRÁNKA

Proč sledovat
růst dítěte

Co ovlivňuje
růst dítěte

Jak sledovat
růst dítěte

Jak děti rostou

Co dělat při zjištění poruchy
růstu dítěte

Důvody pro léčbu
růstovým hormonem

Léčba růstovým hormonem

Otázky a odpovědi

Poradna

Maminko, zjistěte si,
zda Vaše děťátko roste tak, jak má

pohlaví dítěte: chlapec děvče

datum narození dítěte: dd.mm.rrrr

výška dítěte: cm

spočítat

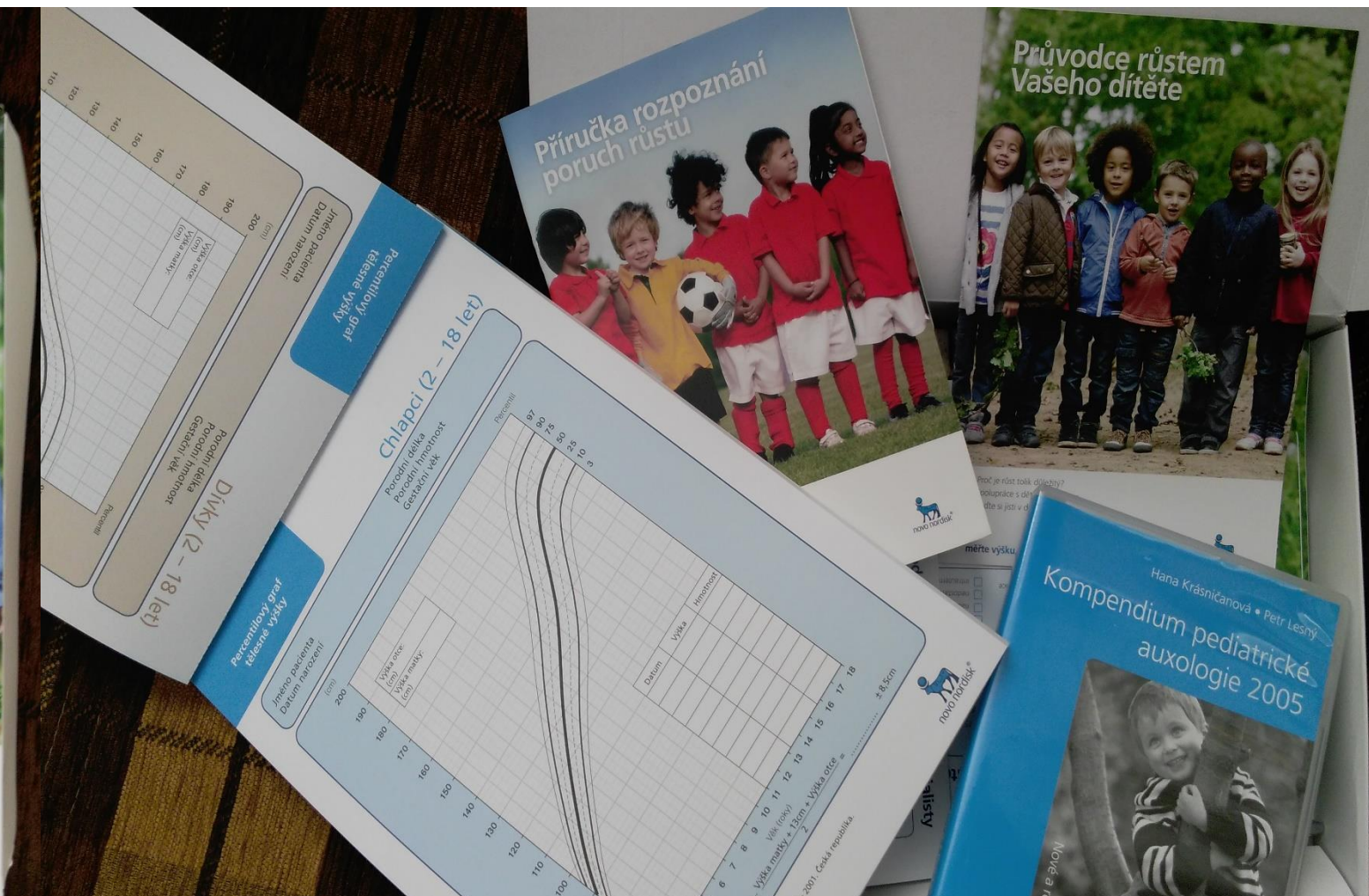
přihlásit

Již mám založený účet
a dlouhodobě sleduji
růst svého dítěte.

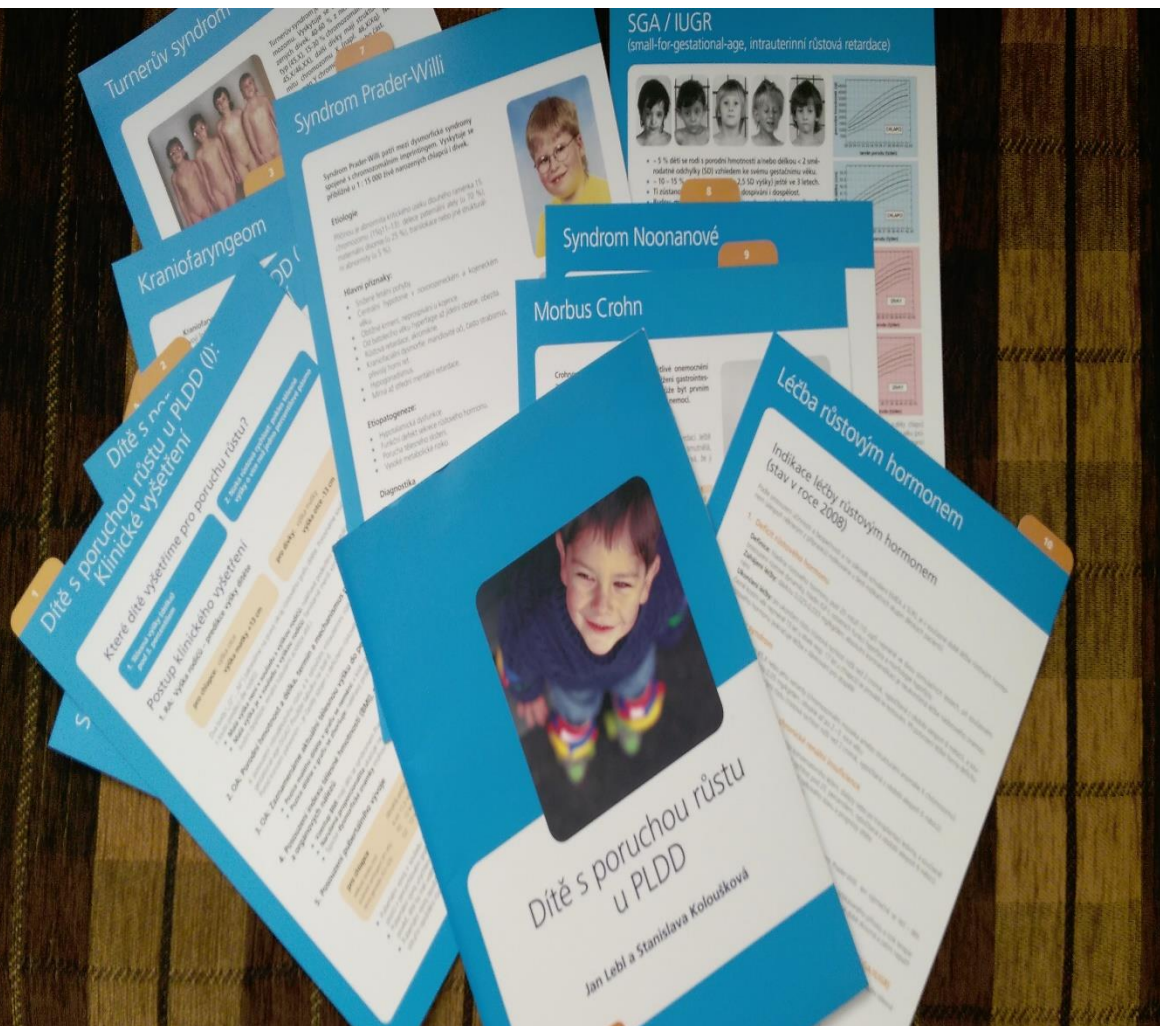
registrace

Ještě nemám založený účet,
ale chci ho, abych mohl/a
dlouhodobě sledovat růst
svého dítěte

Pomoc lékařům pro děti a dorost

Pomoc lékařům pro děti a dorost i specialistům

Pomoc lékařům pro děti a dost i specialistům včetně neonatologů

Postnatální růstové selhání u dívek s IUGR

- 2 SDS porodní hmotností a délky dle gestačního věku*

gestační věk (týdny)	porodní hmotnost	délka
42,5	<2820 g	<47,9 cm
41,5	<2800 g	<47,7 cm
40,5	<2720 g	<47,2 cm
39,5	<2580 g	<46,5 cm
38,5	<2400 g	<45,7 cm
37,5	<2200 g	<45,2 cm
36,5	<1990 g	<44,5 cm
35,5	<1790 g	<43,6 cm
34,5	<1600 g	<42,8 cm
33,5	<1410 g	<41,8 cm
32,5	<1240 g	<40,7 cm
31,5	<1070 g	<39,5 cm
30,5	<900 g	<38,2 cm
29,5	<740 g	<36,6 cm

- 2 SDS tělesné výšky v dětství**

věk (roky)	tělesná výška
2,5	≤82,3 cm
3	≤89,4 cm
3,5	≤89,4 cm
4	≤92,5 cm
4,5	≤95,6 cm
5	≤98,2 cm
5,5	≤100,9 cm
6	≤104,4 cm
7	≤110,4 cm
8	≤115,3 cm
9	≤120,0 cm
10	≤124,6 cm
11	≤129,4 cm
12	≤135,6 cm

* dle Lawrence C., et al: Acta Paediatr Suppl 350:55-69, 1989

** dle Vignerová J., Riedlová J., Bláha P. et al: 6. Celostátní antropologický výzkum dětí a mládeže 2001. Česká republika. Souhrnné výsledky. Praha: PFF UK, SZU, Praha 2006

IGF-I – CHLAPCI

věk	IGF-I (ug/l)		
	-2 SD	průměr	+2 SD
1-7 dnů	3	15	27
8-15 dnů	7	25	43
0,5-6 měsíců	6	156	306
6-12 měsíců	56	140	350
1,0-1,9 let	54	134	333
2,0-2,9 let	50	125	309
3,0-3,9 let	48	119	294
4,0-4,9 let	48	118	288
5,0-5,9 let	49	119	291
6,0-6,9 let	51	124	302
7,0-7,9 let	51	125	305
8,0-8,9 let	57	139	335

věk	IGF-I (ug/l)		
	-2 SD	průměr	+2 SD
9,0-9,9 let	66	159	380
10,0-10,9 let	79	188	446
11,0-11,9 let	99	233	547
12,0-12,9 let	129	301	701
13,0-13,9 let	170	388	886
14,0-14,9 let	212	470	1043
15,0-15,9 let	232	500	1077
16,0-16,9 let	224	468	978
17,0-17,9 let	196	398	807
18,0-18,9 let	167	330	649
19,0-19,9 let	145	278	534
20,0-20,9 let	131	246	463

Sérové IGF-I měřeno chemiluminiscenční metodou (IMMULITE, Diagnostic Products Corp., Los Angeles, CA, USA).
Dle Elminger MW et al. Clin Chem Lab Med 2004;42:654-664

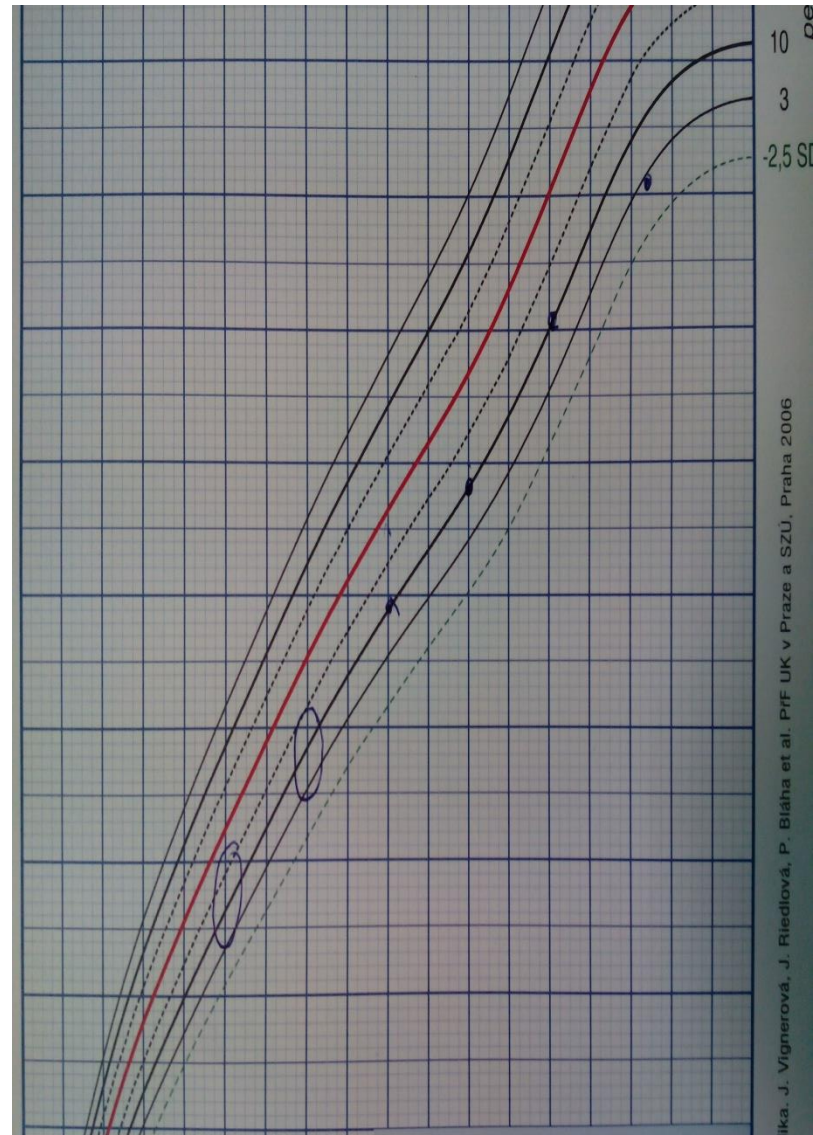

IGF-I
VÝŠKA
FSH/LH
TSH/FT4
STEROIDY
OBJEM SŽ. I.
OBJEM SŽ. II.
HYPOFYZA

Neznámá výška ve 3 a 5 letech

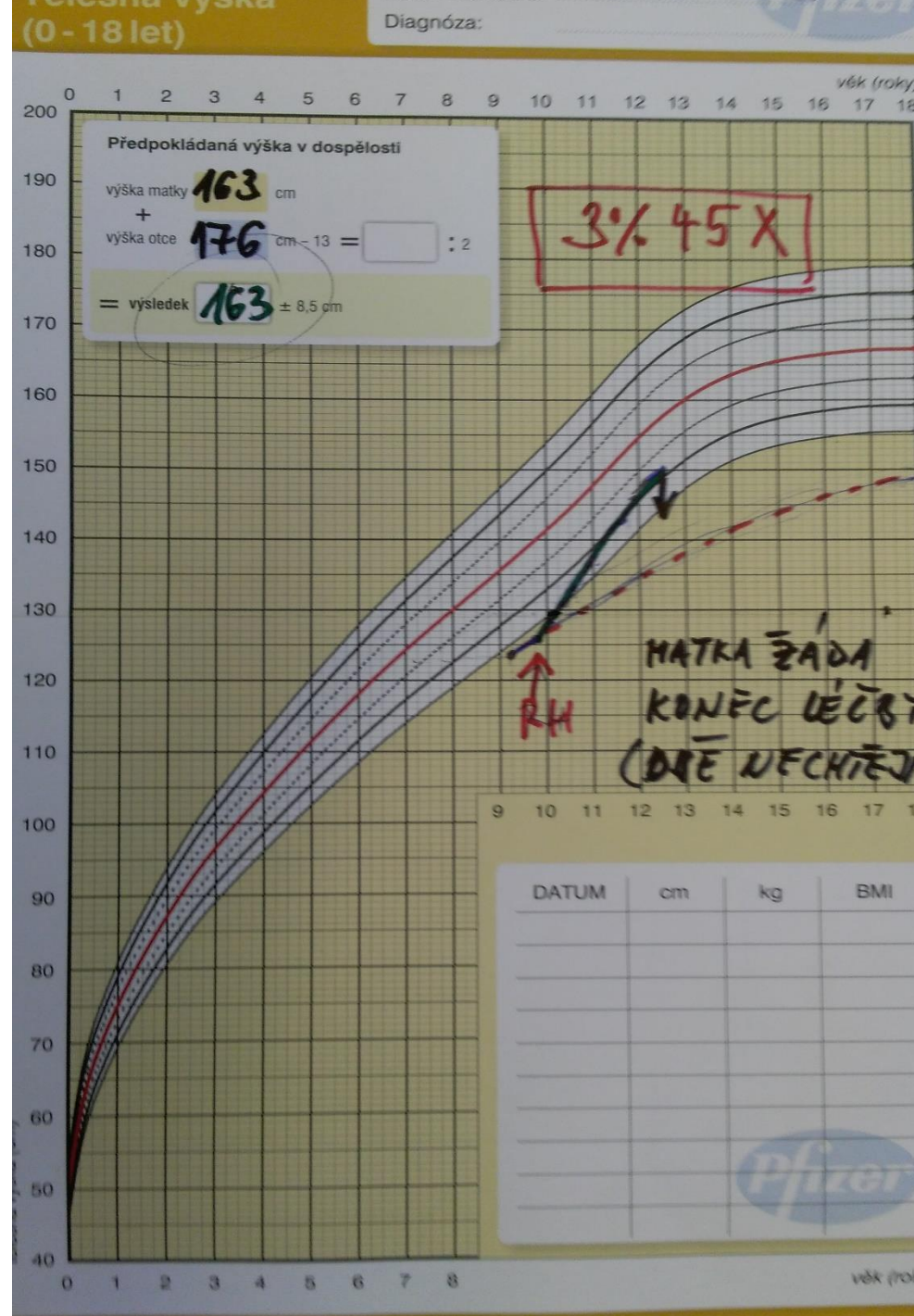
PREVENTIVNÍ PROHLÍDKA V 5 LETECH			PREVENTIVNÍ PROHLÍDKA VE 3 LETECH		
Výška:	Hmotnost:	Obvod hlavy:	Výška:	Hmotnost: 15	Obvod hlavy: 52
Puls:	TK:	Sluch:	Puls:	TK:	
Testes:			Moč chem.:	Testes:	
Zrak: OP OL		barvy rozeznává: ano ☒ ne	Sluch: nedoslavit	Zrak: OP OL	strabismus: ano - ne
Moč chem.: -11-		Enuréza: ano - ne		barvy rozlišuje: ano ☒ ne	
Řeč: v porádku		logopedická péče: ne	Řeč: ano	logopedická péče: \	
Dentice:			Věty: ano ☒ ne	lateralita (orientačně): \	
Fluoridace: ano - ne	forma:		V péči odbor. lékaře: ano ☒ ne	dg.:	
Dieta: ne		dlouhodobá léčba: ne	Dieta: ne	dlouhodobá léčba: ne	
Nemocnost:	úrazy /		Fluoridace: ano - ne	forma:	
	operace /		Dispensarizace: dg.:		
	inf. choroby /		Alergické projevy: ano ☒ ne	kdy:	
	chronické onemocnění /				
	respirační onemocnění /				
Školní zralost:		Předškolní zařízení:			
Alergické projevy: ano ☒ ne	kdy	škola, mlka			
	jaké:				
Závěr:					

Při pozitivní rodinné kardiovaskulární anamnéze je nezbytné provést u dítěte v tomto období odběry krve na celkový cholesterol, triglyceridy a HDL cholesterol.

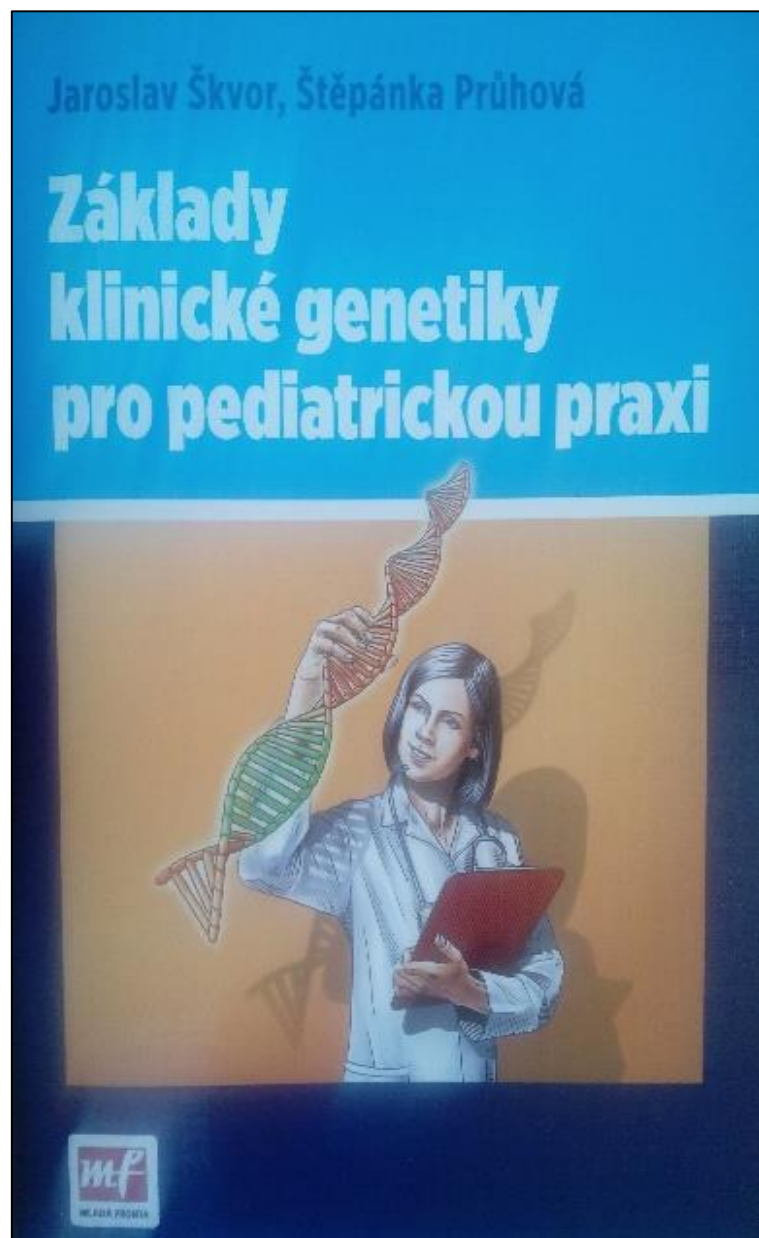

„Předčasné“
ukončení
léčby
růstovým
hormonem na
žádost matky
úspěšně
léčené dívky.

Pro zájemce

**Děkuji Vám
za
pozornost.**

jaroslav.skvor@kzcr.eu

KZ **Krajská zdravotní, a.s.**
- Masarykova nemocnice
v Ústí nad Labem, o.z.